

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره تخصصی (کارشناسی ارشد)
رشته علوم اقتصادی
 مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رهبر انقلاب

«بسمه تعالیٰ»

این برنامه، براساس مصوبه سیصد و پنجاه و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۴/۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی برای اجراء مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) توسط گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه و تدوین شد و در جلسه ۳۱۳ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۶ شورای عالی برنامه ریزی مورد تائید قرار گرفت. بنابراین به مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) جهت اجرا ابلاغ می شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تائید است

دکتر علی شریعت‌مداری
رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحد مجری ابلاغ فرماید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

۱ - مقدمه:

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری قائد عظیم الشأن حضرت امام خمینی «قدس سرہ» از یک سوزمینه حاکمیت بخشیدن به احکام و ارزش‌های نورانی اسلام فراهم گردید و از سوی دیگر پیام نوید بخش اسلام در سراسر جهان مخاطبین جدیدی پیدا کرد. از آنجاکه اسلام به عنوان یک دین کامل و جهانی از نظام سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خاص خود برخوردار است یکی از عرصه‌هایی که بی‌شک مطالب زیادی برای عرضه دارد، عرصه علوم انسانی است. ولی با کمال تأسف در گذشته به دلیل عدم احساس نیاز و یا نبود امکانات و وجود موافع گوناگون، کاری که در خور توجه باشد در ارتباط با استخراج و تبیین این نظامها صورت نگرفته است به طوری که هنوز دیدگاه‌های اسلام را به طور مدون و منظم در اختیار نداریم و با وجود گذشت چندین سال از پیروزی انقلاب اسلامی، مسئولین کشور به لحاظ نظری دچار کمبود بوده و دانشگاه‌های ما هم دستشان از معارف اسلامی مربوط به علوم انسانی در مقایسه با علوم انسانی عمده‌تر برخاسته از غرب، خالی است که نتیجه آن چیزی به جز حاکمیت افکار و اندیشه‌های غربی نمی‌تواند باشد.

شرایط جدید (که به یمن انقلاب اسلامی پدید آمده است) و نیاز شدیدی که در این ارتباط وجود دارد، مسئولیت هر فرد مسلمان و به ویژه حوزه‌های علمیه را چندین برابر می‌کند و وجود افرادی را می‌طلبد که ضمن برخورداری از علوم حوزوی در سطح عالی، بر نظریه‌های موجود در زمینه علوم انسانی نیز مسلط باشند تا بتوانند با استفاده از این دو ابزار وارد عرصه تحقیق شده، با پژوهش‌های پیگیر و مستمر خود، علوم انسانی را از دیدگاه اسلام استخراج و در اختیار حقیقت جویان جهان و خاصه مراکز آموزش عالی قرار دهند.

می‌کند و وجود افرادی را می‌طلبد که ضمن برخورداری از علوم حوزوی در سطح عالی، بر نظریه‌های موجود در زمینه علوم انسانی نیز مسلط باشند تا بتوانند با استفاده از این دو ابزار وارد عرصه تحقیق شده، با پژوهش‌های پیگیر و مستمر خود، علوم انسانی را از دیدگاه اسلام استخراج و در اختیار حقیقت جویان جهان و خاصه مراکز آموزش عالی قرار دهند.

در راستای این هدف بزرگ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (قدس سرہ) اقدام به تشکیل دوره‌های عمومی و تخصصی در زمینه علوم اسلامی و انسانی نموده است. در دوره‌عمومی، طلاب علوم دینی، ضمن فraigیری علوم حوزوی تا پایان سطح به اندوخته‌هایی در زمینه‌های فقه، اصول، معارف، فلسفه و... دست یافته، با تقویت بنیه اطلاعات اسلامی خود، آمادگی لازم را برای برخورد با فرهنگ‌های بیگانه کسب می‌نمایند. سپس در یکی از رشته‌های تخصصی علوم انسانی به تحصیل مشغول می‌گردند.

آنچه در این مجموعه تقدیم می‌شود برنامه این مؤسسه برای رشته تخصصی علوم اقتصادی (کارشناسی ارشد) می‌باشد. امید است با عنایات الهی و توجهات خاص حضرت ولی عصر برآیند این دوره، تربیت افرادی ذیصلاح در تحقیق و تبیین علوم اقتصادی از دیدگاه اسلام ناب باشد.

۲- اهداف:

این برنامه در راستای تحقق اهداف زیر تهیه و تدوین گردیده است.

۱- تربیت محققینی که با شناخت عمیق از معارف اقتصادی اسلام همراه با شناخت نظامهای مختلف اقتصادی، قدرت تبیین نظام اقتصادی اسلام و سپس طراحی مدل اقتصاد اسلامی را واجد بوده، بتوانند در مقام تبیین و دفاع از دیدگاه‌های اسلامی در این

زمینه از موضع تخصص برخورد نمایند.

۲ - تربیت کارشناسانی که با احاطه وسیع بر نظامهای اقتصادی موجود بتوانند با بهره‌گیری از مبانی عقلی و فقهی و معارفی اسلام ضمن نقد و بررسی صحیح و عالمانه

این نظامهای، نظام اقتصادی اسلام را تبیین نموده و جایگاه آن را در کل نظام اجتماعی

اسلام تعیین نمایند.

۳ - تربیت محققینی که بتوانند با دارا بودن ابزارهای لازم تحقیق، ضمن پژوهش در

منابع اسلام و سایر منابع موجود، به تدوین منابع مورد نیاز جهت تحقیق و تدریس در

زمینه‌های مختلف این دانش پردازنند.

۴ - تربیت مدرسین ورزیده و صاحب نظری که از عهدۀ تدریس معارف اقتصادی

اسلام به نحو خاص و دانش اقتصاد به نحو عام برآمده و بتوانند حاصل تحقیقات انجام

شده را در مراکز آموزش عالی (حوزه و دانشگاه) تدریس نمایند.

۵ - تربیت کارشناسانی که توانایی تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی در سطح بین‌الملل

و منطقه‌ای را واجد بوده و بتوانند بر اساس فقه غنی و بالnde اسلام و شناخت صحیح از

موضوعات اقتصادی جاری، راه حل‌های کارساز و واقعی را در مسائل اقتصادی ارائه

نمایند.

در نهایت، متخصصان و پژوهشگران متعهدی تربیت خواهند شد که علاوه بر تسلط

بر دروس حوزوی، در دروس دانشگاهی نیز تبحر کافی داشته که در نتیجه می‌توانند

ضمن بحثهای تطبیقی برتری دیدگاههای اسلام را تبیین و اثبات کنند و از موضع حق آنها

به دفاع پردازنند و به شباهت مطرح شده پاسخ صحیح و منطقی داده و موضع ضعف

سایر مکاتب را آشکار سازند و بدین وسیله قسمتی از خلاصه موجود در این زمینه را پر

نمایند.

۳- طول دوره و شکل نظام آموزشی:

از آنجا که دانشپژوهان این دوره از بین طلابی گزینش می‌شوند که دانشنامه عمومی (کارشناسی ارشد) الهیات و معارف اسلامی مؤسسه را دریافت نموده‌اند و قصد ادامه تحصیل در دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته دیگر را دارند طبعاً برای شرکت در رشته جدید، باید دروس اساسی و پایه‌ای دوره کارشناسی آن رشته را به عنوان پیش‌نیاز بگذرانند. ضمناً از آنجا که یکی از اهداف محوری این مؤسسه تربیت افرادی صاحب نظر در علوم حوزوی و دانشگاهی است دانشپژوهان این دوره طبق نظر گروه آموزشی به دروس حوزه در سطح خارج فقه و اصول اشتغال خواهند داشت.

دانشپژوهان پس از گذراندن دروس فوق و تدوین رساله‌ای مناسب، طی حداقل ۴ و حداقل ۷ سال به دریافت دانشنامه تخصصی (کارشناسی ارشد) علوم اقتصادی نائل می‌گردند.

نظام آموزشی واحدی بوده و هر واحد طی ۱۷ ساعت و در قالب یک ترم ۱۷ هفته‌ای معادل یک نیم سال تحصیلی ارائه خواهد شد.

۴- شرایط پذیرش:

- ۱- ارائه دانشنامه عمومی (کارشناسی ارشد)
- ۲- قبولی در آزمون ورودی.
- ۳- برخورداری از صلاحیت‌های اخلاقی و توانایی فکری لازم و متناسب با رشته‌های تحصیلی مورد نظر.

۵- تعداد واحدهای درس

تعداد واحدهای درسی این دوره در جداول مربوط نشان داده شده است.

تعداد کل واحدهای درسی دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته علوم اقتصادی

ردیف	نوع درس	عداد واحد
۱	دروس پیش نیاز	۸۰
۲	دروس اصلی (اجباری)	۲۲
۳	دروس اصلی (اختیاری)	۶
۴	رساله	۴
	جمع	۱۱۲

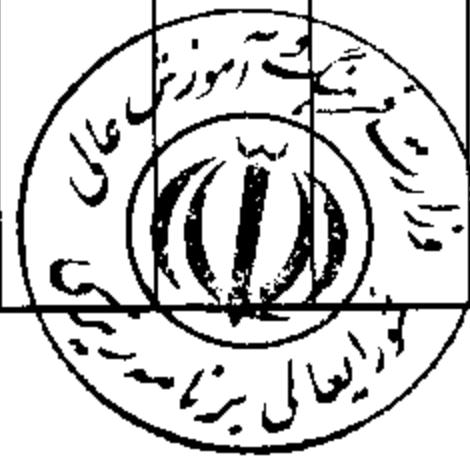
الف: دروس پیش نیاز دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته علوم اقتصادی

ملاحظات	پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
	۶۸	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲+۲	زبان عمومی (۱) و (۲)	۰۰۱
۰۰۱		۳۴	۳۴	۶۸	۲	زبان عمومی (۳)	۰۰۲
۰۰۲		۳۴	۳۴	۶۸	۲	زبان عمومی (۴)	۰۰۳
۰۰۳		۳۴	۳۴	۶۸	۲	زبان عمومی (۵)	۰۰۴
-	۶۸	۶۸	۶۸	۶۸	۴	ریاضیات (۱)	۰۰۵
۰۰۵		۶۸	۶۸	۶۸	۴	ریاضیات (۲)	۰۰۶
-	۶۸	۶۸	۶۸	۶۸	۴	آمار (۱)	۰۰۷
۰۰۷		۶۸	۶۸	۶۸	۴	آمار (۲)	۰۰۸
۰۰۵		۶۸	۶۸	۶۸	۴	اقتصاد خرد (۱)	۰۰۹
۰۰۹	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	اقتصاد خرد (۲)	۰۱۰
۰۰۵		۶۸	۶۸	۶۸	۴	اقتصاد کلان (۱)	۰۱۱
۰۱۱	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	اقتصاد کلان (۲)	۰۱۲
۰۰۸	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	روش تحقیق	۰۱۳
۰۱۱ و ۰۱۰	۳۴	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲	نظام اقتصادی صدر اسلام	۰۱۴
۰۰۴		۳۴	۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۱)	۰۱۵
۰۱۵		۳۴	۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۲)	۰۱۶
۰۱۲ و ۰۱۰	۳۴	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲	اقتصاد اسلامی (۱)	۰۱۷
۰۱۷		۳۴	۳۴	۳۴	۲	اقتصاد اسلامی (۲)	۰۱۸
-	۳۴	۳۴	۳۴	۳۴	۲	جغرافیای اقتصادی ایران	۰۱۹
۰۱۲ و ۰۱۰	۳۴	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲	اقتصاد بخش عمومی (۱)	۰۲۰
۰۲۰		۳۴	۳۴	۳۴	۲	اقتصاد بخش عمومی (۲)	۰۲۱
۰۱۲ و ۰۱۰	۳۴	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲	تجارت بین الملل	۰۲۲
۰۲۲		۳۴	۳۴	۳۴	۲	مالیه بین الملل	۰۲۳
۰۱۲ و ۰۱۰	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	تاریخ عقاید اقتصادی	۰۲۴
۰۱۲ و ۰۱۰	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	نظامهای اقتصادی	۰۲۵
۰۱۲ و ۰۱۰	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	اقتصاد توسعه	۰۲۶
۰۱۲	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	پول و بانکداری	۰۲۷
۰۱۰	۳۴	۳۴	۳۴	۱۰۲	۲	اقتصاد منابع طبیعی	۰۲۸
۰۲۶	۵۱	۵۱	۵۱	۱۵۳	۳	برنامه ریزی اقتصادی	۰۲۹
					۸۰	جمع	

ب: دروس پیش نیاز اختیاری * دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته علوم اقتصادی

ملاحظات	پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
	۰۰۵		۱۰۲	۱۰۲	۶	زبان تخصصی	۰۳۱
	۰۰۶		۵۱	۵۱	۳	ریاضیات (۳)	۰۳۲
.	-		۵۱	۵۱	۳	آشنایی با کامپیوتر	۰۳۳

* در صورتی که گروه آموزشی دروس فوق الذکر را لازم دانست دانش پژوهان موظف به گذراندن آنها خواهند بود.

ج: دروس اصلی (الزامی) دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته علوم اقتصادی

ملاحظات	پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
۰۱۰		۵۱	۵۱	۱۰۲	۳	اقتصاد خرد میانه (۱)	۰۴۱
۰۴۱		۵۱	۵۱	۱۰۲	۳	اقتصاد خرد میانه (۲)	۰۴۲
۰۱۲		۵۱	۵۱	۱۰۲	۳	اقتصاد کلان میانه (۱)	۰۴۳
۰۴۳		۵۱	۵۱	۱۰۲	۳	اقتصاد کلان میانه (۲)	۰۴۴
-		۶۸	۶۸	۱۰۷	۴	اقتصاد سنجی عمومی	۰۴۵
۰۱۸		۵۱	۵۱	۱۰۷	۳	موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلام*	۰۴۶
۰۲۶		۵۱	۵۱	۱۰۷	۳	مسائل اقتصاد ایران	۰۴۷
						جمع	۲۲

* فهرست مطالب و منابع این درس حسب مورد توسط استاد مربوط به گروه آموزشی مؤسسه پیشنهاد می شود و پس از تأیید قابل اجرا خواهد بود.

د: دروس اصلی (اختیاری)* دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته علوم اقتصادی

ملاحظات	پیش‌نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
		۵۱	۵۱	۳	۳	مبانی فقهی اقتصاد اسلامی (۱)	۰۵۱
		۵۱	۵۱	۳	۳	مبانی فقهی اقتصاد اسلامی (۲)	۰۵۲
		۵۱	۵۱	۳	۳	بانکداری اسلامی	۰۵۳
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد سنجی نظری	۰۵۴
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد سنجی کاربردی	۰۵۵
		۵۱	۵۱	۳	۳	تجارت بین الملل	۰۵۶
		۵۱	۵۱	۳	۳	مالیه بین الملل	۰۵۷
		۵۱	۵۱	۳	۳	برنامه‌ریزی اقتصادی	۰۵۸
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد پولی	۰۵۹
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد بخش عمومی (۱)	۰۶۰
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد بخش عمومی (۲)	۰۶۱
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد و منابع طبیعی	۰۶۲
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد نفت و نیرو	۰۶۳
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد شهری	۰۶۴
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد منطقه‌ای	۰۶۵
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد تولید	۰۶۶
		۵۱	۵۱	۳	۳	اصول حسابداری	۰۶۷
		۵۱	۵۱	۳	۳	ارزیابی اقتصادی طرحها	۰۶۸
		۵۱	۵۱	۳	۳	سیر اندیشه‌های اقتصادی	۰۶۹
		۵۱	۵۱	۳	۳	نظامهای اقتصادی	۰۷۰
		۵۱	۵۱	۳	۳	اقتصاد ریاضی	۰۷۱
		۵۱	۵۱	۳	۳	پژوهش عملیاتی	۰۷۲
		۵۱	۵۱	۳	۳	احتمال و استنباط آماری	۰۷۳
		۵۱	۵۱	۳	۳	موضوعات انتخابی در اقتصاد**	۰۷۴
		۵۱	۵۱	۳	۳	سیاستهای کشاورزی	۰۷۵

* دانش‌پژوهان ۶ واحد از میان دروس زیر با مشورت و هدایت گروه آموزشی انتخاب خواهند نمود.

** نظری اقتصاد کار و نیروی انسانی، تئوریهای توزیع درآمد، اقتصاد رفاه و تعادل عمومی، تئوریهای رشد، اقتصاد اسلامی و ...، فهرست مطالب و منابع این دروس پیشنهاد شده است و قابل تغییر است. مجموعه این دروس به گروه آموزشی مؤسسه پیشنهاد می‌شود و پس از تأیید قابل اجرا خواهد بود.

سرفصل دروس پیش نیاز

گفت و شنود (۱) و (۲)

(۰۰۱)

تعداد واحد: ۲ + ۲

نوع واحد: نظری، عملی

پیشناز: ندارد

هدف: کسب مهارت در گفتار به زبان انگلیسی در حد موضوعات غیر علمی در سطح ۳۰۰۰ واژه و توانایی مکالمه در امور روزمره بدون داشتن اشتباهات فاحش تلفظی و دستوری. کسب مهارت در بیان منظور و ابراز عقیده در حد ۳۰۰۰ واژه.

سرفصل دروس: (۱۰۲ ساعت)

۱- تمرین الگوهای مختلف زبان، انواع آهنگ جملات، تکیه، متون ساده و کوتاه و متون در سطح متوسط، یادداشت برداری از متون ضبط شده، پیاده کردن نوارها از طریق گوش دادن به نوارهای آموزشی.

۲- گفتگو و بحث درباره مطالب ضبط شده یا متون مورد نظر علاوه بر ساعت کلاس دانش پژوهان موظفند هر هفته حداقل ۴ ساعت در آزمایشگاه زبان به نوارهای آموزشی که از طرف گروه تعیین شده گوش فرا داده و گزارش آن را به صورت کتبی یا شفاهی به استاد ارائه دهند.

منابع پیشنهادی:

1. English 900 (5 - 6)
2. Easy Reading Selections (By: O' Henry)

خواندن و درک مفاهیم (۱) و (۲)

(۰۰۳ و ۰۰۲)

تعداد واحد: ۲ + ۲

نوع واحد: نظری

پیشنبه: خواندن مقدماتی ۱ و ۲

هدف: افزایش سرعت و مهارت خواندن و درک مطلب در سطح متوسط به منظور ورود به دوره زبان
نیمه تخصصی و تخصصی

سrfصل دروس: (۳۴ + ۳۴)

۱- افزایش درک مطلب

۲- بالا بردن سطح خواندن

۳- توانایی درک ابعاد مختلف معنی (معنی صریح و استنباطی)

۴- کسب مهارت در حدس زدن معانی واژه های جدید بر مبنای متن

با توجه به اینکه مهارت خواندن تنها از طریق تمرین زیاد و مطالعه مستمر امکان پذیر است، لذا توصیه می شود که مجموعه متنوع و جالبی از متن های مناسب در گروه گردآوری شود و دانش پژوهان موظف گردند علاوه بر متن هایی که در کلاس برای هر درس ۲ واحدی در طول ترم تدریس می شود، در هر ترم حداقل ۳۰ متن کوتاه بین ۱۵۰ تا ۴۰۰ کلمه ای و ۵ داستان کوتاه را مطالعه کرده و گزارش کتبی یا شفاهی آن را به استاد ارائه دهند.

منابع پیشنهادی:

1. Expanding Reading Skills (Intermediate)
2. Developing Reading Skills
3. American Readings
4. S. R. A. Kits
5. Short stories

نگارش انگلیسی (۵)

(۰۰۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنباز: دستور مقدماتی (۱) و (۲)

هدف: ۱. کسب مهارت در نگارش انواع بندها (پاراگرافها)

۲. کسب مهارت در بکارگیری صحیح عالیم در جمله نویسی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

۱. کسب مهارت در بکارگیری عناصر تشکیل دهنده یک بند (پاراگراف) شامل:

a. Topic sentence

b. Supporting Sentence(s)

c. Unity / Coherence

۲. کسب مهارت در تهیه "Outline" برای هر بند (پاراگراف)

۳. کسب مهارت در ساده‌نویسی (Paraphrasing) و خلاصه‌نویسی

علاوه بر مطالبی که در کلاس تدریس می‌شود، دانش‌پژوه موظف است که برای هر جلسه حداقل یک خلاصه یا چند پاراگراف مطلب تهیه کند. برای این منظور لازم است که با تعیین مقالات یا داستانهای کوتاه از دانش‌پژوهان خواسته شود که آنها را خلاصه‌نویسی کرده و گزارشی تهیه کنند.

منابع:

1) Lets' Write English (Second Part)

2) Reading through Reading (انتشارات سمت)

3) Paragraph Writing

ریاضیات (۱)

(۰۰۵)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانش پژوه با مفاهیم اساسی ریاضی که بیشتر در نظریه‌ها و تحلیلهای کمی مسائل اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سرفصل دروس:

۱- مقدمه

مجموعه‌ها و عملیات بر روی مجموعه‌ها - مجموعه‌های اعداد - اصل استقراء ریاضی
آنالیز ترکیبی - دو جمله‌ای نیوتون

۲- توابع یک متغیره

رابطه - تابع - عملیات بر روی توابع - معکوس توابع

۳- حد و پیوستگی توابع

تعریف حد - حد یک تابع به ازای مقادیر معین - خواص حد - حد در بینهایت - پیوستگی
تابع و خواص آن - گستگیها و انواع آن - دنباله‌ها و انواع آن

۴- حساب دیفرانسیل توابع یک متغیره

تعریف مشتق و توجیه هندسی آن - قوانین مشتق‌گیری - مشتق انواع توابع - مشتقات مراتب
بالاتر - فرمول لایب نیتز - دیفرانسیل و توجیه هندسی آن - کاربردهای مشتق و دیفرانسیل

۵- توابع نمایی و لگاریتمی

ربع مرکب، توابع رشد - توابع مثلثاتی و معکوس آنها - توابع هذلولی و معکوس آنها

۶- کاربردهای مشتق و دیفرانسیل

قضیه رول - قضیه نموهای معین - ماکزیمم و مینیمم - نقاط عطف - صور مبهم - بی‌نهایت
کوچکها.

ریاضیات (۲)

(۰۰۶)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنباز: ریاضیات (۱)

هدف: دانش پژوه با مفاهیم اساسی ریاضی که بیشتر در نظریه ها و تحلیلهای کمی مسائل اقتصادی مورد استفاده قرار می گیرد، آشنا می شود.

سرفصل دروس:

۱- مقدمه‌ای بر هندسه تحلیلی در R^3

بردارها - مختصات در فضای - معادله خط در فضای - معادله صفحه در فضای - توابع چند متغیره -

معرفی برخی از روش‌ها

۲- حساب دیفرانسیل توابع چند متغیره

حد و پیوستگی در توابع چند متغیره - مشتقات جزئی (نسبی) مرتب اول و مرتب بالاتر
دیفرانسیل کلی - مشتق کلی - تابع همگن - رابطه اولر

۳- ماکریسم و می‌نیمم توابع چند متغیره - ماکریسم و می‌نیمم توابع مقید

۴- انتگرال

انتگرال نامعین - کاربردهای انتگرال نامعین در اقتصاد و بازرگانی - انتگرال معین کاربردهای انتگرال معین - برخی از روش‌های انتگرال‌گیری

۵- جبر و ماتریسها

الف: بردارها - عملیات بر روی بردارها - تعریف وابستگی و نابستگی خطی

ب: تعریف ماتریس - جمع و تفریق ماتریسها - ضرب یک عدد در یک ماتریس - ضرب ماتریسها و خواص آن - انواع ماتریسها

ج: دترمینان یک ماتریس - مقدار دترمینان - دستور ساروس - خواص دترمینان

د: معکوس یک ماتریس - خواص معکوس ماتریسها - محاسبه معکوس یک ماتریس به روش‌های مختلف - صور نرمال یک ماتریس - عملیات مقدماتی - مرتبه یک ماتریس

ه: حل دستگاه $m \times n$ معادله مجهولی - حل دستگاه معادلات خطی

و: معادله مفسر یک ماتریس مربع - مقادیر و امتدادهای خاص - فرمهای درجه دوم و خواص آن

آمار (۱)

(۰۰۷)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنباز: ریاضیات (۱)

هدف: هدف از این درس آشنا ساختن دانش پژوهان به مبانی و روش‌های آماری است که در پژوهش‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سرفصل دروس:

۱- مقدمه

الف: تعریف علم آمار - آمار توصیفی و آمار استنباطی

ب: آشنایی با بعضی از مفاهیم آماری (از قبیل جامعه، جامعه محدود و غیر محدود، نمونه...)

۲- طرز ارائه داده‌ها

الف: مفهوم و کاربرد نماد زیگما

ب: توزیع‌های فراوانی - نحوه ساختن توزیع‌های فراوانی - توزیع‌های فراوانی کیفی

ج: نمودارهای آماری - هیستوگرام - پلی‌گن - نمودار فراوانی تجمعی - نمودار میله‌ای، ستونی و دایره‌ای - نمودار سریهای زمانی

د: شاخصهای مرکزی: میانگین، میانه، نما

ه: شاخصهای پراکندگی و چولگی: دامنه - انحراف متوسط - واریانس - انحراف معیار - ضریب چولگی پرسون

۳- احتمال

الف: مفهوم و منشاً احتمال

ب: مفاهیم اساسی در احتمالات: آزمایش، پیشامد و فضای نمونه

ج: قوانین شمارش

د: برخی از قوانین احتمالات

ه: احتمال شرطی - استقلال دو پیشامد

و: قاعده بیز

۴- توزیعهای احتمال

الف: مفهوم متغیر تصادفی - متغیر تصادفی گسته و پیوسته

ب: تابع احتمال گسته، تابع چگالی، احتمال پیوسته و تابع احتمال مشترک

ج: امید ریاضی متغیرهای تصادفی

د: واریانس و کوواریانس

۵- چند توزیع احتمال گسته

الف: توزیع دو جمله‌ای

ب: توزیع پواسون

ج: توزیع فوق هندسی

۶- چند توزیع احتمال پیوسته

الف: توزیع نرمال

ب: توزیع نرمال استاندارد

ج: تقریب توزیع دو جمله‌ای به وسیله نرمال

آمار (۲)

(۰۰۸)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیاز: آمار (۱) و ریاضیات (۲)

هدف: آشنایی با این دانش پژوهان به مبانی و روش‌های آماری است که در پژوهش‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سرفصل دروس:

۱- روش‌های نمونه‌گیری و توزیع‌های نمونه‌گیری

الف: نمونه تصادفی

ب: پارامتر و آماره

ج: توزیع نمونه‌گیری میانگین

د: قضیه حد مرکزی

ه: توزیع نمونه‌گیری نسبتها

۲- برآوردها

الف: مقدمه‌ای بر چگونگی برآورد و برآوردهای کننده‌ها

ب: خصوصیات نقطه‌ای و برآوردهای فاصله‌ای

ج: خصوصیات برآوردهای کننده‌های نقطه‌ای

د: برآوردهای میانگین جامعه و برآوردهای فاصله‌ای اختلاف بین میانگین دو جامعه: نمونه‌های کوچک، نمونه‌های بزرگ

ه: برآوردهای فاصله‌ای نسبتها و برآوردهای فاصله‌ای تفاوت نسبتها

و: برآوردهای توزیع کای - دو

ز: برآوردهای توزیع F

۳- تصمیم‌گیری آماری، آزمون فرضیه‌ها، و استنباط‌های آماری

الف: فرضیه‌های آماری - خطای نوع اول و دوم

ب: آزمون فرضیه با استفاده از روش فاصله اطمینان

ج: آزمونهای یک دامنه و دو دامنه

د: چند آزمون مربوط به میانگینها، واریانسها و نسبتها

ه: خطای نوع اول و دوم

و: آزمون خوبی بر ارزش و آزمون استقلال

۴- آنالیز واریانس

الف: مقدمه

ب: آزمون برابری چند میانگین

ج: آنالیز واریانس یک عاملی و دو عاملی

۵- همبستگی و رگرسیون

الف: رابطه بین دو متغیر - ضریب همبستگی

ب: تابع خطی ساده بین دو متغیر

ج: برآورد پارامترها با استفاده از روش حداقل مربعات

د: ضریب تعیین (R^2) و مفهوم آن

ه: فاصله اطمینان و آزمون فریضه در مورد پارامترها

و: آنالیز واریانس

۶- تحلیل سریهای زمانی

الف: اجزای تشکیل دهنده سریهای زمانی

ب: به دست آوردن روند بلند مدت

ج: تعدیل فصلی و نوسانات ادواری

۷- شاخص ها

الف: شاخص قیمت ساده و مرکب

ب: شاخص لاسپرس - پاشه - اج ورث و فیشر

ج: شاخص بهای کالاهای خدمات مصرفی

د: شاخص ضمنی قیمت

ه: کاربردهای شاخص قیمت

اقتصاد خرد (۱)

(۰۰۹)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ریاضیات (۱)

هدف: هدف از این درس آموزش تحلیلهای اقتصادی درس سطح خرد و نیزارانه چنین تحلیلهای در چارچوب ضوابط و احکام اسلامی با الهام از جهان بینی این مکتب است. در تهیه فهرست مطالب این درس سعی شده است که یک ارتباط و پیوند منطقی میان تحلیلهای علمی اقتصادی و ارزشها و بینش‌های مکتبی اسلام برقرار گردد.

سرفصل دروس:

مقدمه:

معرفی جهان بینی اسلامی - تعریف مکتب اقتصادی - تعریف علم اقتصاد - جهان بینی اسلامی و تأثیر آن بر رفتارهای اقتصادی - نمونه‌هایی از رفتارهای اقتصادی مؤمنان در قرآن و احادیث - هدفهای اقتصادی در یک جامعه اسلامی - معرفی اقتصاد به عنوان یکی از رشته‌های علوم اجتماعی - ارتباط اقتصاد با سایر علوم - نقش اقتصاددان در یک جامعه - تعریف اقتصاد خرد و اقتصاد کلان.

فصل اول: مسائل اقتصادی

منحنی امکانات تولید - طرح سؤالات اساسی در علم اقتصاد

۱- چه کالاهایی تولید شود؟

۲- چگونه کالا تولید شود؟

۳- چگونه کالاهای تولید شده توزیع شود؟

استفاده از منحنی امکانات تولید برای پاسخ‌گویی به سؤالات اصلی یاد شده رهنمودهای اسلام در زمینه اولویت منافع جامعه بر منافع فرد و اهمیت خانواده در اسلام پیرامون پاسخ به سؤالات یاد شده

فصل دوم:

حقوق اقتصادی (حق مالکیت) و جریان فعالیتهای اقتصادی در بخش‌های عمومی و

خصوصی جامعه - مالکیت در اسلام - اقسام مالکیت (عمومی و خصوصی) - حدود مالکیت و ضوابط حاکم بر استفاده از حقوق مالکیت - واحدهای اقتصادی (صرف کننده و تولید کننده - حقیقی و حقوقی) - جریان فعالیتهای اقتصادی بین بخش‌های عمومی و خصوصی - بازار و بیت المال و نقش آنها در ارتباط با سوالات اساسی در علم اقتصاد.

فصل سوم: تقاضا و عرضه

تعریف تقاضا - منحنی تقاضای فرد برای یک کالا - ضوابط اسلام در انتخاب نوع کالا - عوامل مؤثر در تقاضا - انتقال منحنی تقاضا - تحريم اسراف و اتلاف در اسلام - انگیزه یک مسلمان برای تولید - تولید کالا و خدمات - تعریف عرضه - منحنی عرضه - عوامل مؤثر در عرضه - انتقال منحنی عرضه - تعریف بازار در اقتصاد سرمایه‌داری و در اسلام - تعادل در بازار - اختیارات خریداران و فروشنده‌گان در فسخ معامله - انواع خیارات به منظور حفظ سلامت بازار (غبن، شرط، رویت، تدلیس، مجلس) - نقش بازار در پاسخگویی به سوالات اساسی.

فصل چهارم: مطلوبیت و منحنی‌های بی‌تفاوتی
تعریف کالا در نظام سرمایه‌داری و در اسلام - مفهوم مطلوبیت - رضایت خدا مطلوبیت برای مؤمنین است - مطلوبیت کل و مطلوبیت نهایی - اصل نزولی بودن مطلوبیت نهایی در دو نظام سرمایه‌داری و اسلامی - منحنی بی‌تفاوتی - نرخ نهایی جانشینی - درآمد مصرف کننده و خط بودجه - تعادل مصرف کننده - ارتباط منحنی تقاضا و مطلوبیت.

فصل پنجم: سازمانهای تولیدی و شیوه‌های مختلف تولید

تعریف عمل صالح و خلق ارزش اقتصادی در اسلام - تعریف کار تولیدی و کار خدماتی در نظام سرمایه‌داری و اسلام - شیوه‌های گوناگون تولید با استفاده از عقود شرعی:
۱- مشارکت ۲- مزارعه ۳- مضاربه ۴- مساقات ۵- جعاله ۶- سایر شیوه‌های مجاز

فصل ششم: تابع تولید

تعریف تابع تولید - قانون بازده نزولی - منحنی‌های تولید کل، تولید متوسط و تولید نهایی تکنولوژی و عوامل تولید - منحنی تولید یکسان و سطح تولید - ویژگی‌های منحنی تولید یکسان.

فصل هفتم: هزینه

تعریف انواع هزینه - هزینه‌ها در طول زمان: کوتاه مدت و بلند مدت - منحنی هزینه‌های کل، متوسط و نهایی - منحنی هزینه‌های ثابت و متغیر - ارتباط هزینه نهایی با هزینه متوسط و هزینه متغیر متوسط - ارتباط هزینه با قانون بازده نزولی - رابطه هزینه پارامتریک می‌باشد تولید در بلند مدت - نقطه سر به سر - ترکیب بهینه عوامل تولید.

فصل هشتم: بازار رقابت کامل

تعریف بازار - تعریف و مشخصات بازار رقابت کامل - تحلیل اقتصادی یک بنگاه تولیدی رقابتی - تعادل یک بنگاه تولیدی تحت شرایط رقابت کامل در کوتاه مدت و بلند مدت با هدف به حداقل رسانیدن سود (منحنی‌های درآمد نهایی، هزینه نهایی، هزینه متوسط و روابط آنها با یکدیگر - صنایع با هزینه‌های ثابت، فزاینده و کاهنده) - تخصیص منابع در بازار رقابت کامل و در نظام اسلامی مقایسه هدفهای این دو نظام (بحداقل رسانیدن سود و تعیین سقف سود) اصول و ضوابط حاکم بر بازار مسلمانان - وجود تشابه بازار رقابت کامل و بازار مسلمانان

فصل نهم: بازار انحصاری

تعریف و مشخصات بازار انحصاری - علل پیدایش بازار انحصاری - منحنی‌های تقاضا و درآمد نهایی در بازار انحصاری - چگونگی تعیین قیمت تعادل و میزان تولید در بازار انحصاری (در کوتاه مدت و در بلند مدت) - مقایسه بازار رقابت کامل و بازار انحصاری - انحصار طبیعی (صنایع انحصاری دولتی) - نظریات اسلام در مورد بازارهای انحصاری.

فصل دهم: بازار رقابت انحصاری

تعریف و مشخصات بازار - تفاوت در محصول - تبلیغ و تفاوت در نام و نشان محصول - تعادل قیمت و تولید در یک بنگاه تحت شرایط رقابت انحصاری - رابطه اسراف ، بازار رقابت انحصاری و تخصیص منابع در جامعه مسلمین

فصل یازدهم: بازار انحصار چند جانبه

تعریف و مشخصات بازار - عمل و عکس العمل در بازار چند جانبه - تبانی ضمنی تولید کنندگان در قیمت - کارتل قیمت گذار پیشو و دنباله رو - انحصار چند جانبه با محصولات متفاوت - مقایسه انحصار چند جانبه و رقابت کامل.

اقتصاد خرد (۲)

(۰۱۰)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیاز: اقتصاد خرد (۱)

هدف: هدف از این درس آموزش تحلیلهای اقتصادی در سطح خرد و نیز ارائه چنین تحلیلهای در چارچوب ضوابط و احکام اسلامی با الهام از جهانی این مکتب، در سطح بالاتر از خرد ۱ می‌باشد. در تهیه فهرست مطالب این دروس سعی شده است که یک ارتباط و پیوند منطقی میان تحلیلهای علمی اقتصادی و ارزشها و بینش‌های مکتبی اسلام برقرار گردد.

سرفصل دروس:

مقدمه: علم، مکتب و متداول‌تری علم اقتصاد

تعريف علم اقتصاد و مکتب اقتصادی - روش شناخت و بررسی در علم اقتصاد و تفاوت آن با روش تحقیق در سایر علوم انسانی و علوم تجربی - تفاوت علم اقتصاد با مکتب اقتصادی - چگونگی انجام تحقیقات علمی اقتصادی در چارچوب مکتب اقتصادی اسلام - پاسخ مکتب اقتصادی اسلام به سوالات اصلی علم اقتصاد

فصل اول: نظریه مطلوبیت

جهانی اسلامی و تأثیر آن بر رفتار مؤمنین (سلیقه، ارزش، انگیزه، عمل به واجبات و ترك محظمات) - مطلوبیت همان کسب رضای خدا است (ابتناء مرضات الله) - تابع مطلوبیت و انواع آن (مستقل و وابسته) - منحنی بی‌تفاوتی - به حداقل رسانیدن مطلوبیت شخصی - اثر جانشینی و اثر درآمدی - تقاضا برای کالای مصرفی - منحنی تقاضای فردی - انواع کالاهای از نظر اقتصادی (کالای جانشین - مکمل - عادی - لوکس - پست - گیفن)، منحنی درآمد - مصرف، منحنی قیمت - مصرف، منحنی انگل - تحلیل اقتصادی انفاق و سایر رفتارهای مصرفی مؤمنان.

فصل دوم: تحلیل تقاضا

تقاضای مؤمن و تقاضای مؤمنان - توزیع درآمد در جامعه اسلامی و عوامل تعیین کننده تقاضای بازار مسلمین - کشش تقاضای بازار - کشش تقاضا نسبت به قیمت - کشش

متقطع تقاضا - کشش تقاضا نسبت به درآمد - منحنی درآمد نهایی - ارتباط میان درآمد نهایی، قیمت و کشش تقاضا.

بخش دوم: نظریه تولید و هزینه

فصل سوم: نظریه تولید

تعريف تابع تولید - تابع تولید با یک عامل تولید - قانون بازده نزولی - منحنی تولید متوسط - تولید نهایی - سه مرحله تولید - تابع تولید با چند عامل متغیر - سطح تولید - منحنی‌های تولید یکسان - توابع تولید با ترکیب ثابت نهاده‌ها - جانشینی عوامل تولید - نرخ نهایی جانشینی - ناحیه اقتصادی تولید - تابع هزینه یکسان - تعادل تولید کننده - مسیر توسعه و منحنی‌های شبیه همسان - بازده نسبت به مقیاس تولید - کشش تولیدی عوامل تولید - تغییرات در قیمت عوامل تولید - اثر جانشینی و اثر تولیدی - "نهاده پست" و اثر تولیدی - اثر تکنولوژی - شبههای کردارهای مصرف کننده و تولید کننده - تحلیل اقتصادی اتلاف و اسراف و لا ضرر در فعالیتهای تولیدی.

فصل چهارم: نظریه هزینه

هزینه فرصت، هزینه خصوصی و هزینه اجتماعی تولید - هزینه‌های تولید در کوتاه مدت، هزینه کل، متوسط و نهایی در کوتاه مدت - منحنی‌های هزینه‌های مربوطه - هزینه‌های بلند مدت - هزینه‌های متوسط و نهایی در بلند مدت - کشش هزینه و ضریب تابع - صرفه‌جویی در مقیاس منحنی هزینه بلند مدت و تغییرات در قیمت نهاده‌ها.

بخش سوم: ساخت بازار

فصل پنجم: بازار و رقابت کامل

ساخت و کارکرد بازار - ضوابط حاکم بر تولید کننده، توزیع کننده و مصرف کننده در جامعه اسلامی (عدم اتلاف - عدم اسراف - عدم احتکار و...) - اختیارات خریدار و فروشنده از نظر اسلام - نوع بازاری که با رعایت ضوابط اسلامی به وجود خواهد آمد - بازار رقابت کامل و شرایط آن - نوع کالاهایی که در یک جامعه اسلامی تولید خواهد شد تعادل در بازار رقابت کامل در کوتاه و بلند مدت با هدف به حد اکثر رسانیدن سود (در نظام سرمایه‌داری) و سقف سود در نظام اسلامی.

فصل ششم: بازار انحصار کامل

تعريف بازار انحصار کامل و شرایط تشکیل آن - تقاضا در بازار انحصار کامل هزینه در بازار انحصار کامل - تعادل کوتاه مدت - بنگاه چند واحدی - تعادل بلند مدت بنگاه یک واحدی و چند واحدی - مقایسه با ابزار رقابتی کامل - تبعیض در قیمت انحصار دو طرفه (یک فروشنده و یک خریدار) - تأثیر وضع مالیات ثابت، مالیات بر فروش، مالیات بر

سود، مالیات بر واحد تولید، و سایر مالیاتها بر میزان تولید و قیمت انحصارگر - نحوه کنترل و مداخله دولت در بازار انحصاری چگونگی برخورد با این بازار در اقتصاد اسلامی با عنایت به اصل عدم تکاشر، لا ضرر و حرمت اسراف.

فصل هفتم: رقابت انحصاری

ناهمگنی و تنوع کالا - تعادل کوتاه و بلند مدت تحت شرایط رقابت انحصاری ویژگیهای رقابت انحصاری، ظرفیت اضافی، رقابت از طریق عواملی غیر از قیمت مقایسه تعادل بلند مدت بنگاه و بازار با رقابت کامل - ضابطه عدم اسراف و کارکرد بازار رقابت انحصاری.

فصل هشتم: بازار انحصار چندگانه

تعریف بازار انحصار چندگانه - چند راه حل بازار انحصار دوگانه: مورد کورنو، مورد اجورث، راه حل چمبرلین و راه حل سوئیزی - تشکیل کارتل و تقسیم بازار - طول عمر کارتلها - رهبری در قیمت گذاری - چگونگی رقابت در بازار چندگانه انحصاری - اثر این بازار بر رفاه جامعه - کاربرد ضوابط اسلامی حاکم بر فعالیتهای اقتصادی در بازار انحصار چندگانه - ضوابط حاکم بر روابط اقتصادی

بخش چهارم: نظریه توزیع درآمد عوامل تولید

فصل نهم: قسط و سهم عوامل تولید در بازار رقابت کامل

تقاضا برای یک عامل تولید - عوامل تعیین کننده آن - عرضه یک عامل تولید - تحلیل منحنی های بی تفاوتی عرضه کار - عرضه کل کار در بازار - نظریه تولید نهایی عوامل تولید - نظریه کلارک - ویسکند در توزیع محصول میان عوامل تولید - تعریف و تقسیم تکنولوژی - پیشرفت تکنولوژی و سهم نسبی عوامل تولید - تعریف قسط - قسط و بهینه یابی - طرق مختلف بهینه یابی و مشکلات ناشی از آن - قسط و نظریه تولید نهایی در توزیع درآمدها - سهم تولید در نظام اسلامی.

فصل دهم: سهم عوامل تولید در بازارهای غیر رقابتی

تقاضای انحصارگر برای یک عامل تولید - تقاضا در سطح بازار - میزان قیمت و اشتغال در تعادل - استثمار یا غصب سهم عامل تولید در بازار انحصاری - قیمت و اشتغال در بازار انحصاری خریدار - غصب سهم کارگر توسط خریدار منحصر به فرد اهمیت اتحادیه های کارگری در بازار انحصاری خریدار - چگونگی جلوگیری از غصب حق کارگر و اجرای قسط در یک جامعه اسلامی.

بخش پنجم: تعادل کل و رفاه

فصل یازدهم: نظریه تعادل کلی اقتصاد

نظریات والراس، پارتوولوثونیف درباره تعادل - تعادل در بازار مصالو لانک متولد شده -

تعادل کلی در مبادلات (جعبه اجورث) - به دست آوردن محدوده امکانات مطلوبیت -
تعادل کلی تولید و مبادلات.

فصل دوازدهم: نظریه رفاه اقتصادی

تعريف رفاه اقتصادی جامعه - تابع رفاه جامعه با فرض توابع مطلوبیت مستقل، شرایط
نهایی برای رفاه اقتصادی جامعه - رفاه اقتصادی جامعه اسلامی با ملاحظه اتفاقات و
صدقات به عنوان ابزارهای ارشادی در توزیع محدود درآمدها و مصرف - هزینه و منافع
اجتماعی - تأثیر اجرای ضوابط اسراف، اتلاف و لا ضرر بر رفاه جامعه.

اقتصاد کلان (۱)

(۱۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشニاز: ریاضیات (۱)

هدف: هدف از این درس عبارت است از: آموزش تحلیلهای نظری اقتصادی در سطح کلان و نیز ارائه چنین تحلیلها در چارچوب ضوابط و احکام اسلامی با الهام از جهان بینی این مکتب، در تهیه فهرست مطالب این دروس سعی شده است که یک ارتباط و پیوند منطقی میان تحلیلهای علمی اقتصادی و ارزشها و بینشهای مکتبی اسلام برقرار گردد.

سرفصل دروس:

بخش اول: قلمرو اقتصاد کلان

۱- مقدمه: ترسیم خط بین اقتصاد کلان و خرد و تفاوت‌های آنها. عرضه و تقاضا در اقتصاد کلان، تولید ناخالص ملی، شاخصهای قیمت - تفاوت این متغیرها در مباحث کلان و خرد، حسابداری ملی، تعریف GNP، سنجش‌های مختلف GNP، محدودیتها در سنجش GNP، نوسانات GNP، به قیمت جاری و ثابت، رابطه بین نرخ تورم و شاخص قیمت - رکود توأم با تورم، سیاستهای تشییتی - اهداف و گرایشهای نظام

۲- اهداف سیاستهای اقتصادی صدر اسلام - فعالیتهای بیت المال در صدر اسلام، حوزه فعالیتهای بخش عمومی و خصوصی در اقتصاد اسلامی - معضلات اقتصادی کلان: بیکاری، تورم و هزینه این معضلات.

۳- بهره‌وری، پیشرفت و رونق اقتصادی - اهمیت رشد بهره‌وری - دلایل رشد بهره‌وری در بعضی کشورهای صنعتی - دلایل رکود، کاهش بهره‌وری در کشورهای کم توسعه یافته، هزینه کاهش بهره‌وری.

بخش دوم: تحلیل تقاضا و عرضه در سطح جامعه

۴- الگوی درآمد مخارج: مصرف خانوارها - چارچوب مجاز مصرف در اسلام - تقاضا در سطح جامعه - تولید و درآمد ملی - جریان مدور مخارج، تولید و درآمد تابع مصرف، میل نهایی به مصرف - عوامل تعیین کننده مخارج مصرف کننده. سیاستهای مالیاتی و مصرف

در اسلام، ثبات نسبی تابع مصرف - تابع پس انداز و میل نهایی به پس انداز.

۵- تعادل در طرف تقاضا: بیکاری یا تورم؟ ناپایداری افراطی سرمایه‌گذاری - یک جریان مدوّر ساده اقتصادی - تولید ناخالص ملی در حال تعادل - تعادل در طرف تقاضا - منحنی تقاضا در سطح جامعه - تعادل در طرف تقاضا و اشتغال کامل.

۶- تغییرات در طرف تقاضا - تحلیل ضریب افزایش: توضیح جبری ضریب افزایش - ضریب افزایش مخارج مصرف مستقل - تنافض صرفه جویی - ضریب افزایش و منحنی تقاضا در سطح جامعه.

۷- تعادل در طرف عرضه: بیکاری یا تورم منحنی عرضه در سطح جامعه - انتقال منحنی عرضه - شکل یا انحنای منحنی عرضه تعادل تقاضا و عرضه - شکاف رکودی و تورمی - تطبیق با شکاف تورمی: تورم ناشی از تقاضا و رکود توأم با تورم در ایران - تطبیق با شکاف بیکاری: کاهش سطح قیمتها یا بیکاری؟ آیا اقتصاد یک مکانیزم خود اصلاح دارد؟ رکود توأم با تورم ناشی از کاهش عرضه در سطح جامعه - تورم و ضریب افزایش - سیاستهای تثبیتی.

بخش سوم: سیاستهای مالی و پولی

۸- سیاست مالی و اقتصاد طرف عرضه: خریدهای دولت و درآمد ملی متعادل مالیاتها و تابع مصرف - ضریب افزایش سیاست مالیاتی - پرداختهای انتقالی دولتی - عوامل مؤثر در کاهش ضریب افزایش - سیاستهای انساطی و انقباضی مالی - سیاستهای مالیاتی طرف عرضه - ایرادات وارد به سیاستهای مالیاتی طرف عرضه - روش جبری - تحلیل سیاست مالی و تقاضای کل - سیاستهای مالی در صدر اسلام - بیت‌المال، خزانه‌داری و اصول حاکم بر آن.

۹- پول و سیستم بانکی - تعریف پول در اقتصاد اسلامی، مبادله پایاپایی در مقابل مبادله و استفاده از عقود شرعی (مشارکت - مزارعه - مرابحه - مساقات - جعاله - مضاربه)

۱۰- بانک مرکزی ایران - کنترل عرضه پول - اهداف سیاست پولی - ابزارهای سیاست پولی (ابزار کمی و کیفی تخصیص اعتبارات - اوراق قرض الحسن - صندوق‌های قرض الحسن و سایر مؤسسات اعتباری) - ابزارهای سیاست پولی در سیستم بانکی بدون ریا - تقاضا برای پول - تعادل در بازار پولی ناشی از تعادل در بازار اوراق (دارائیهای دیگر) عرضه پول - متغیر انباره عرضه پول در مقابل متغیر جریانی (درآمد) - نظریه مخارج کل، سیاست پولی و تقاضای کل در الگوی کینز - پول و سطح قیمتها - بیزیکیت پولی و اثرباره اکتوپاکیت الکترونیکی و بحث سیاستگزاریها.

۱۱- مباحثه کینزینها و پولیون - سرعت گردش پول و نظریه مقداری پولی ارزامدنتیین کننده

سرعت گردش پول، مکتب پولی: نظریه مقداری پول جدید - آشتی دیدگاههای کیتزیها و پولیون - وقههای در سیاستهای مالی و پولی - کنترل عرضه پول در مقابل کنترل نرخ بهره - منحنی عرضه کل: لزوم دخالت دولت در اقتصاد؟ سیاست تثیتی: سیاست ارادی در مقابل ضوابط ثابت.

۱۲- کسری بودجه و بدھی ملی: مباحثه در مورد کسری بودجه و لزوم توازن بودجه بدھی ملی و تفسیر کسری بودجه - کسری بودجه و تورم، کسری بودجه، نرخ بهره و اثر خارجی ازدحام (Crowding Out Effect) در کاهش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی باز حقیقی بدھیهای ملی آثار اقتصادی کسر بودجه در ایران.

مبادله بین تورم و بیکاری: تورم طرف تقاضا در مقابل تورم طرف عرضه - بکارگیری الگو برای اقتصاد در حال رشد - تورم طرف تقاضا و منحنی فیلیپس، مبارزه با تورم با سیاستهای مالی و پولی، انتظارات تورمی و منحنی فیلیپس: نظریه انتظارات عقلایی سیاست درآمدی، سیاست درآمدی بر مبنی مالیات اقتصادی بر مبنی سهم برقی .

۱۴- تجارت بین الملل و مزیت نسبی منافع متقابل از تجارت. تعادل عرضه - تقاضا و قیمت گذاری در تجارت خارجی - مزیت نسبی و رقابت «نیروی کار ارزان» تعرفه‌ها، سهمیه بندی و دخالت‌های دیگر دولت در تجارت خارجی - علل محدودیتها و تجارت خارجی، دلایل برای حمایت (از تولید کنندگان داخلی) نظر اسلام در مورد تجارت با سایر دول - سیاستهای اقتصادی حضرت رسول^{صلی الله علیه و آله و سلم} امیر المؤمنین^{علیه السلام} با سایر دول - نظر اسلام در مورد مزیت نسبی با رعایت اهداف اقتصادی در یک جامعه.

۱۵- سیستم پولی بین المللی: نظام یا بی نظمی نرخ اسعار - تعیین نرخ ارز در بازار آزاد، نظریه برابری قدرت خرید: بلند مدت - فعالیتهای اقتصادی و نرخ ارز، میان مدت - نرخ بهره و نرخ ارز کوتاه مدت: تعیین نرخ ارز توسط بازار، خلاصه: نرخ ارز ثابت و تراز پرداختها تعریف تراز پرداختها در عمل - حسابهای تراز پرداختها ایران.

تاریخ استانداردهای پولی بین المللی: استاندارد طلا، سیستم پولی و صندوق بین المللی پول - مکانیزم تطبیق در سیستم برتون وودز - توجیه تثیت نرخ ارز - سیستم مخلط کنونی پیش درآمدهای اخیر در بازارهای مالی بین المللی.

۱۶- اقتصاد کلان در اقتصاد جهانی: تجارت بین الملل و درآمد ملی - ضریب افزایش با وجود تجارت خارجی در الگوی درآمد - مخارج، قیمت‌های نسبی، صادرات و واردات - اثر تغییرات در نرخهای ارز - وقههای در تجارت خارجی و منحنی J ، عرضه کل در یک اقتصاد باز، آثار کلان نرخهای ارز، نرخهای بهره و جریان بین المللی سرمایه سیاست مالی در یک اقتصاد باز، سیاست پولی در یک اقتصاد باز، اتصال بین کسری بودجه و کسری تجاری - چاره کسری تجاری.

اقتصاد کلان (۲)

(۰۱۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد کلان (۱)

هدف: هدف از این درس عبارت از آموزش تحلیلهای کلان اقتصادی و آثار سیاستهای مالی، پولی، درآمدی و طرف عرضه در چارچوب الگوهای اقتصاد کلان و در راستای اهداف اقتصاد کلان است. همچنین آموزش نظریات جدید اقتصادی در مصرف، سرمایه‌گذاری، نظریه پولی بازار نیروی کار و اقتصاد باز جزء اهداف این درس است. در تهیه فهرست مطالب سعی شده است که یک ارتباط و پیوند منطقی میان تحلیلهای علمی اقتصادی و ارزشها و بینش‌های مکتبی اسلامی برقرار گردد.

سرفصل دروس:

قسمت اول

۱- مقدمه:

تعريف جامعه - وجود و اهمیت جامعه در قرآن - قوانین و مقررات حاکم بر جامعه از دیدگاه قرآن - جایگاه بخش عمومی و بیت المال در اقتصاد اسلامی - تشکیلات بیت - المال در صدر اسلام - درآمدها و هزینه‌های بیت‌المال - نوع خدمات و کالاهایی که در صدر اسلام توسط بیت‌المال ارائه شده است - نوع نظارتی که در صدر اسلام از طرف دولت بر بخش خصوصی اعمال شده است - نقش و رسالت دولت از دیدگاه مکتب اقتصادی اسلام - وظیفه دولت بر حسب فرمان امیر المؤمنین ع به مالک اشتر، مفاهیم اقتصاد کلان - تغییرات در تولید ناخالص ملی ایران - اقتصاد کلان و سیاستهای اقتصادی در ایران - حسابداری ملی ایران

قسمت دوم - الگوهای اساسی کلان

۲- الگوی درآمد مخارج:

جريان مدور اقتصادی و تعادل بر حسب تساوی ریزشها با تزریقها - تعادل بر حسب تساوی درآمد با مخارج - تعادل ناخالص ملی بر حسب تساوی سرمایه‌گذاری

برنامه‌ریزی شده و سرمایه‌گذاری تحقق یافته یا صفر بودن تغییر موجودی ناخواسته انبارها - ضرایب افزایش مخارج مستقل دولت، مالیات‌های مستقل، نرخ القائی مالیات، بودجه متوازن دولت و سایر ضرایب افزایش - ایرادات وارد بر الگوی درآمد مخارج.

۳- الگوی IS / LM

تعادل در بازار پولی - تساوی تقاضا برای پول و عرضه پول و معادله LM - تقاضا برای پول - بهره و تحزیم ربا - عرضه پول در ایران - تعادل در بازار کالاهای خدمات - معادله IS تعادل در هر دو بازار و تحلیل الگوی IS / LM - انعطاف پذیری قیمتها و اثر پیگو - معادله تقاضا در سطح جامعه - استفاده واستفاده نامناسب از الگوی LM / IS ایرادات وارد بر الگوی IS / LM

قسمت سوم - تئوریهای جدید اقتصادی کلان

۴- نظریه‌های تابع مصرف:

نظریه کینز - فرضیه درآمد مطلق - فرضیه درآمد نسبی - فرضیه چرخه زندگی - فرضیه درآمد دائم - نتیجه گیریهای سیاست‌گذاری - خلاصه و نتایج.

۵- سرمایه‌گذاری:

تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری - عرضه منابع مالی - نظریه شتاب سرمایه‌گذاری - موضوعات دیگر در نظریه سرمایه‌گذاری - خلاصه و نتایج سیاست‌گذاری - تأثیر تغییر تکنولوژی بر سرمایه‌گذاری و انتخاب تکنولوژی در یک جامعه اسلامی.

۶- نظریه پولی:

اهمیت پول - قانون والراس و تعادل عمومی - مصارف پول - نقش یگانه پول - تعریف پول و وظایف آن در اقتصاد اسلام - بانکداری اسلامی، بانک مرکزی و ابزار سیاست‌های پولی - بهره یک پدیده پولی و مستقل از نرخ بازدهی سرمایه - نظریات برون زائی عرضه پول - نظریه مقداری پول - نظریه جدید مقداری پول فریدمن - نظریات درون زائی عرضه پول - ابتکارهای مکمل مالی (Financial) بانک مرکزی در تقاضا برای اعتبار پول و خلق اعتبار - فرضیه بی ثباتی مالی.

قسمت چهارم - تحلیل عرضه و تقاضای کل

۷- الگوی تقاضا و عرضه در سطح جامعه SS / DD

منحنی عرضه در سطح جامعه - بازار نیروی کار و اشتغال - الگوی (DD / SS) - استفاده و استفاده نامناسب از این الگو - ایرادات واردہ بر الگو

۸- منحنی فیلیپس:

نظریه نرخ طبیعی و نقش انتظارات - منحنی کوتاه مدت فیلیپس - منحنی بلند مدت

فیلیپس و نظریه نرخ بیکاری طبیعی - شکل گیری انتظارات - نتیجه گیریهای سیاستگذاری - انتقادات وارد بر الگوی **NRT/PC** - خلاصه و نتایج الگوهای اساسی کلان.

۹- بازار نیروی کار:

بازار نیروی کار نوکلاسیکها - نقد کینز بر تئوری بازار نیروی کار نوکلاسیکها - نظریات دیگر بازار نیروی کار - دلالتهای ضمنی سیاستگذاری این نظریات.

۱۰- بیکاری و تورم:

سنگش، علل و پیامدهای آن - علل بالا بودن نرخ بیکاری در اشتغال کامل - هزینه‌های بیکاری - سیاستهای مبارزه با بیکاری - هزینه‌ها و فایده‌های تورم - کاهش سطح قیمتها و هزینه فایده آن.

۱۱- دیدگاههای سیاستگذاری

سیاستهای پولی - سیاستهای مالی - سیاستهای درآمدی
قسمت پنجم - تحلیل اقتصاد باز و آشنایی با مفاهیم رشد اقتصادی

۱۲- اقتصاد باز:

حسابداری تراز پرداختها - تعیین نرخ ارز - تجارت، فعالیت اقتصادی و جریان سرمایه -
سیاستهای مالی و پولی در سیستم‌های نرخ ارز ثابت و شناور

۱۳- رشد و بهره‌وری (بلند مدت): **BP, IS/LM**:

بحران بهره‌وری - الگوی هارد دومار - الگوی نوکلاسیک - الگوی اجتماعی بهره‌وری -
نظریه‌های ادوار تجاری.

روش تحقیق

(۰۱۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: آمار (۲)

هدف: هدف از ارائه این درس آشنا نمودن دانش پژوهان با روش علمی تحقیق، به منظور یاری دادن به آنها در استفاده از مطالب علمی آموخته شان، برای پاسخگویی به مسائل و مشکلاتی که با آن مواجه می شوند، می باشد.

سرفصل دروس:

۱- مقدمه

- هدف از تحقیق

- تعریف تحقیق

- انواع تحقیق

- روش علمی تحقیق و عناصر اصلی آن

۲- طرحهای تحقیق

- تعریف طرح تحقیق

- هدف از طرح تحقیق

- انواع طرح تحقیق (تحقیق تاریخی - تحقیق توصیفی - تحقیق تجربی - تحقیق بر مبنای اطلاعات آماری...)

۳- مراحل تحقیق

- طرح مسئله (تعریف و بیان موضوع تحقیق - شناخت موضوع تحقیق - منابع و مراجع برای انتخاب موضوع تحقیق - ملاک انتخاب مسائل تحقیق)

- تنظیم فرضیه

- تهیه طرح و برنامه تحقیق

- جمع آوری اطلاعات

- تنظیم اطلاعات جمع آوری شده

- تجزیه و تحلیل اطلاعات و تشخیص روابط علت و معلول

- نقد فرضیه‌ها

- تهیه گزارش تحقیق

۴- روش‌های جمع آوری اطلاعات

- جمع آوری اطلاعات از طریق مصاحبه (انواع مصاحبه - محاسن و معایب مصاحبه)

- جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه (انواع پرسشنامه - نکاتی که در ارائه پرسشنامه باید رعایت کرد)

- جمع آوری اطلاعات از طریق مشاهده

- جمع آوری اطلاعات از طریق استفاده از کتابخانه (آشنایی با شیوه و سبک چیدن کتاب و مجلات در کتابخانه...)

- جمع آوری اطلاعات از طریق روش‌های آماری (سرشماری - نمونه‌گیری انواع نمونه‌گیری - تهیه اطلاعات آماری با استفاده از سایر تکنیکهای آماری)

۵- کاربرد تکنیکهای آماری در تنظیم و بررسی روابط بین متغیرها و مدل‌های اقتصادی

- یادآوری متغیرهای تصادفی پیوسته و ناپیوسته و توزیع احتمالات، امید ریاضی، واریانس، انحراف معیار توزیع‌های فراوانی (t ، F ، X^2) و کاربرد آنها، روش رگرسیون

۶- شکل‌های گوناگون بررسی کمی متغیرهای اقتصادی

- وقتی که یک متغیر خاصی مورد بررسی قرار می‌گیرد (میانگین - میانه نما - انحراف معیار - ضریب انحراف)

- وقتی که ارتباط نسبی و یا درصدی بین دو متغیر مورد توجه قرار می‌گیرد

- وقتی که هدف بررسی ارتباط معادله‌ای بین متغیرهاست (یک معادله سیستم معادلات) - تحلیلهای مقطعي و سریهای زمانی

۷- اصول تنظیم و طرز نوشتمن گزارش

- اصول تنظیم گزارش (صفحه - عنوان - پیشگفتار - فهرست مطالب - فهرست جداول و شکلها...)

- طرز نوشتمن گزارش - اصول نقطه‌گذاری - زیرنویس - نمودارها - جداول...)

نظام اقتصادی صدر اسلام

(۰۱۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد (۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: آشنایی با نظام اقتصادی صدر اسلام از زمان هجرت پیامبر اکرم ﷺ به مدینه تا پایان خلافت امیرالمؤمنین علی علیہ السلام به عنوان استخراج الگویی از اقتصاد اسلامی

سرفصل دروس:

۱- وضعیت فرهنگی و اقتصادی جزیره‌العرب پیش از ظهر اسلام

الف: جغرافیای اقتصادی جزیره‌العرب پیش از ظهر اسلام

ب: فرهنگ، اعتقادات، ارزش و آداب و رسوم اعراب پیش از اسلام

ج: نقش اجداد پیامبر اکرم ﷺ در مبارزه با جاهلیت اعراب و تلاش برای اصلاح آن

۲- ظهر اسلام، هجرت پیامبر به مدینه، و تشکیل یک نظام اسلامی

الف: وضعیت مسلمانان در مکه پس از بعثت و فشارهای اقتصادی و سیاسی قریش بر آنان.

ب: ارائه جهان‌بینی، اصول عقاید و ارزش‌های اسلامی در مکه علیرغم وضعیت نامطلوب

مسلمانان

ج: علت و نحوه هجرت پیامبر اکرم ﷺ به مدینه و تشکیل یک نظام اسلامی

د: تشکیل امت اسلامی و تدوین قانون اساسی آن در مدینه

ه: فراهم کردن امکانات تولید و اشتغال در مدینه

و: اتخاذ سیاستهای اقتصادی (به شرح و تفصیل زیر).

۳- تأسیس بیت المال و تبیین فعالیتهای اقتصادی آذ

الف: تأسیس بیت المال و تحول تشکیلات و گسترش فعالیتهای آن در دوران خلفا

ب: وظایف والی و بخش عمومی

ج: فعالیتهای اقتصادی بیت المال

۴- سیاستهای مالی

الف: درآمدهای بیت المال و ویژگیهای آنها

۱- خراج ۲- زکات ۳- خمس ۴- سایر درآمدها

ب: مصارف درآمدهای بیتالمال

۱- ارشاد و تبلیغ ۲- فرهنگ و سوادآموزی ۳- علوم و فنون ۴- سرمایه‌گذاریهای

زیربنایی ۵- تأسیسات دفاعی ۶- تأمین اجتماعی

ج: الگوی مالیاتهای صدر اسلام و نحوه هزینه آنها

د: اهداف و ابزارهای سیاستهای مالی و ویژگیهای آنها

۵- سیاستهای پولی

الف: واحد پول، پول حقیقی و پول اعتباری

ب: تقاضای پول و عوامل مؤثر بر آن

ج: عرضه پول و سرعت گردش آن

د: نقش و دخالت‌های دولت در بازار پول

ه: چگونگی حفظ ارزش پول

ع- بازار و فعالیتهای بخش خصوصی

الف: ضوابط و مقرراتی که پس از اسلام برای داد و ستد وضع شد

ب: ویژگیهای بازارهای صدر اسلام و ساخت و کارکرد آنها

ج: نحوه تعیین قیمت و عوامل مؤثر بر آن

۷- نظریه مصرف و تولید

الف: اصول موضوعه

ب: ضوابط هدایت کننده رفتارهای مصرف کنندگان و تولید کنندگان

ج: کردارهای ویژه مصرف کنندگان و تولید کنندگان

۱- انفاق ۲- قرض الحسن ۳- خمس و زکات ۴- وقف ۵- احسان

د: تقاضا و عرضه عوامل تولید

۸- پس انداز و سرمایه‌گذاری

الف: ربا، نرخ بهره و نرخ بازدهی

ب: تقاضای سرمایه‌گذاری و عوامل مؤثر بر آن

ج: عرضه پس‌انداز و عوامل مؤثر بر آن

۹- الگویی از اقتصاد صدر اسلام

الف: تقاضای کل و نحوه استخراج آن

ب: عرضه کل و نحوه استخراج آن

ج: تعادل عمومی و نحوه تعیین سطح عمومی قیمتها

د: سیاستهای مالی و اثر آن در رسیدن به تعادل عمومی

ه: سیاستهای پولی و اثر آنها در رسیدن به تعادل عمومی

و: رشد و توسعه و تکنولوژی

۱۰- نتیجه‌گیری

الف: کارآیی

ب: عدالت اقتصادی

ج: اقتصاد و توازن اقتصادی

د: تعاون و تشریک مساعی

ه: پاسخهای نظام اقتصادی صدر اسلام برای پنج سؤال اصلی علم اقتصاد

زبان تخصصی (۱ و ۲)

(۱۵ و ۱۶)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: زبان عمومی (۴)

هدف: آشنایی با متنون اقتصادی به زبان انگلیسی و فراهم آوردن امکان استفاده از منابع خارجی

سرفصل دروس:

محتوای این دروس شامل ترجمهٔ فصلی از یک کتاب جدید معتبر اقتصادی خرد و فصلی از یک کتاب جدید معتبر اقتصاد کلان و همچنین آشنایی با واژه‌های تخصصی اقتصاد خرد و کلان است. این واژه‌ها در انتهای کتابهای اقتصادی مانند کتب زیر یافت می‌شود:

**1 _ The Price System and Resource Allocation, Richard H. Leftwich
Tenth Edition (1988).**

The Dryden Press, Hinsdale Illinois.

**2 _ Macroeconomics, William S. Brown
Prentice Hall, Englewood Cliffs N.J. (1988) PP. 536 _ 551.**

اقتصاد اسلامی

(۱۷ و ۱۸)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: خرد - کلان

هدف: آشنایی دانش پژوهان با مبانی اقتصاد اسلامی

سرفصل دروس:

بخش اول:

مقدمات:

تعريف علم اقتصاد، نظام اقتصادی، مکتب اقتصادی - روش شناسی اقتصاد اسلامی -
اهداف اقتصاد اسلامی - اندیشه‌های اقتصادی در بین علماء اسلامی (ابن خلدون،
غزالی، شهید صدر، شهید مطهری و...) - نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و قانون
اساسی

بخش دوم:

مفاهیم مبنایی در اقتصاد اسلامی - سود، منافع فرد و جمع، سود اعم از مادی و معنوی -
ثروت - فقر و غنا - رشد، توسعه، رفاه و زهد - مالکیت (منشأ مالکیت، اقسام مالکیت...)
انسان اقتصادی - ...

بخش سوم:

تولید، توزیع و مصرف - تولید: عوامل تولید - تولید در پاسخ به نیاز و... - توزیع: توزیع
قبل از تولید - توزیع پس از تولید و...
مصرف: حداقل معیشت - محدودیتهای مصرف و...

بخش چهارم:

نقش دولت اسلامی در اقتصاد - آزادی اقتصادی یا دخالت دولت - اصل مصالح جامعه -
وظایف دولت اسلامی - ضمان اجتماعی، توازن اجتماعی - برنامه‌ریزی - والی حسبه و
محاسب - سیاستهای اقتصادی دولت اسلامی سیاستهای مالی: مالیاتها - سیاستهای
ارشادی اخلاقی «مالی» - مخارج دولت - سیاستهای پول - منابع مالی دولت اسلامی -
قیمت‌گذاری

(۰۱۹)

جغرافیای اقتصادی ایران

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشناز: ندارد

هدف: شناخت منابع طبیعی و ثروتی ایران و چگونگی توزیع آن در سطح مملکت، آگاهی از جمعیت و نیروهای فعال ایران برای به کار گیری آنان در فعالیتهای مختلف (فعالیتهای نوع اول - دوم و سوم) چگونگی بهتر بهره گرفتن از منابع طبیعی و ثروتی و نیروی انسانی ایران در جهت پیشرفت اقتصاد کشور.

سرفصل دروس:

۱- قسمت اول

الف: نظر اجمالی درباره مقتضیات طبیعی ایران

ب: بررسی جمعیت ایران از نظر جغرافیای اقتصادی

۲- جغرافیای طبیعی و منابع ثروتی ایران

الف: آب و خاک

ب: جنگل و مراعع

ج: صید و شکار

۳- تولیدات عمده کشاورزی و دامپروری ایران

الف: مسائل و تشکیلات کشاورزی و دامپروری ایران

ب: سیاست آینده کشاورزی ایران

ج: قطب‌های کشاورزی ایران

۴- جغرافیای تولیدات عمده صنعتی ایران

الف: صنایع استخراجی - معادن

ب: صنایع کارخانه‌ای

ج: صنایع دستی و روستایی

۵- ارتباطات و بازارگانی

الف: ارتباطات (راه - راه آهن، راههای آبی و هوایی)

ب: بازارگانی داخلی و خارجی ایران

اقتصاد بخش عمومی (۱)

(۰۲۰)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد (۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: هدف از این درس ارائه ترکیبی از تحلیلهای اقتصاد تحقیقی و اقتصاد ارزشی در اقتصاد بخش عمومی است.

سرفصل دروس:

آشنایی با بخش عمومی: موضوع مالیه عمومی - تأثیر اعمال دولت - معیارهای اندازه‌گیری فعالیتهای دولتی - دلایل رشد بخش دولتی

بودجه و اقتصاد ملی: تعیین درآمد ملی، اثرات اقتصادی بودجه متعادل - اقتصاد بودجه غیر متعادل - کسر بودجه و اضافه بودجه، معیارهای سیاستهای مالی، قواعد سیاست مالی.

هدف اجتماعی و نهادهای مالی: خنثی بودن بودجه و کارآیی اقتصادی - رشد اقتصادی به عنوان یک هدف مالی - اصلاح توزیع درآمد از طریق سیاست مالی - اصول متعارف مالیه عمومی.

مخارج دولت: بودجه بندی - کارایی مخارج دولتی - مخارج غیر دفاعی دولت
مالیاتها:

۱- اصول مالیات بندی: کارائی مالیات‌ها - برابر سازی مالیات‌ها تضاد برخورد بین کارایی و برابر سازی.

۲- اثرات تشویق کننده مالیات: عرضه کار - مالیات بر درآمد، بیش از حد نصاب و کمک هزینه به دستمزدهای زیر آن. تأثیر مالیات روی خطر پذیری - مالیات و سرمایه‌گذاری - عوارض سوء یک سیستم مالیاتی.

۳- تعلق واقعی مالیات: تحلیل تعادل جزئی - تحلیل تعادل کلی - بررسی مالیات در یک الگوی دو بخشی و گسترش آن - مالیات در الگوی کوتاه مدت نوکیزین - تعلق پویای مالیات.

۴- تحلیل ارزش (حسن و قبح) مالیات: مالیات بر درآمد در برابر مالیات غیر مستقیم - ترکیب بهینه در مالیات - اندازه‌گیری زیان ناشی از مالیات - ملاحظات برابر سازی در انتخاب یک سیستم مالیاتی.

۵- بررسی و ویژگیهای سیستم مالیاتی صدر اسلام: تعديل درآمد، کسب درآمد عمومی، تأمین اجتماعی، آذوقه عمومی، جلوگیری از کنترل و ثروت اندوزی.

قرضه ملی: اصول قرضه ملی - مدیریت قرضه ملی
سیستمهای مالی دولت مرکزی و سازمانهای محلی: الگوهای مخارج دولت مرکزی و سازمانهای محلی - منابع عمومی درآمدهای دولت مرکزی و سازمانهای محلی - وضع مالیات بر سرمایه - مالیات بر مستغلات

اقتصاد بخش عمومی (۲)

(۰۲۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد بخش عمومی (۱)

هدف: معرفی بخش عمومی و تحلیل نقش و وظایف اقتصادی دولت در نظام اقتصاد اسلامی

سرفصل دروس:

بخش یک: تعاریف

فلسفه نبوت، امامت و رهبری در دین اسلام - ولایت فقیه و نقش و وظایف دولت -

حدود اختیارات و وظایف دولت از دیدگاه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

بخش دو: آشنایی با فعالیتهای اقتصادی در بخش عمومی

۱- فعالیتهای اقتصادی دولت

مالکیت، بهره‌برداری و حفاظت از انفال (منابع طبیعی) - مالکیت و مدیریت صنایع سنگین، (نحوه تولید، مدیریت، توزیع و قیمت‌گذاری) - سیاستهای کلی اقتصادی (اشغال، ثبات قیمت‌ها، خودکفایی، حفظ تعادل و پیشبرد رشد و توسعه) - تجارت خارجی - نظارت دولت بر کارکرد بازار و صورت گرفتن فعالیتهای اقتصادی در چارچوب ضوابط و مقررات اسلامی - تعیین حد نصاب درآمد و کمک به درآمدهای زیر نصاب و گردآوری مالیات از درآمدهای بیش از نصاب.

۲- سازمانها و نهادهای اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران

۳- فعالیتهای اقتصادی سایر سازمانهای دولتی استانداریها و شهرداریها خدمات رفاهی و محلی - مالیاتهای محلی

بخش سه: موجبات واگذاری فعالیتهای اقتصادی به بخش عمومی

۱- کارایی اقتصادی و سیستم قیمت‌گذاری رقابتی

مفهوم بهینه پرتو - کارایی بازارهای رقابتی - شرایط کارایی در گروهای پویا (دو مدتی)

۲- ناتوانی بازار در تخصیص وجوده عمومی و علت مداخله دولت

تعریف کالاهای همگانی - عوارض مثبت و منفی فعالیتهای اقتصادی - بازدهی فزاینده به مقیاس تولید.

مواجهه با خطر و نااطمینانی - عوارض نامطلوب مالیاتها و عدم کارآیی بازار - توزیع درآمد.

۳- مفاهیم اضافه رفاه مصرف کننده و تولید کننده و اندازه گیری تغییرات رفاه.
اضافه رفاه مصرف کننده و منحنی تقاضا - اضافه رفاه عرضه کننده و منحنی عرضه -
مفاهیم هزینه و منفعت اجتماعی - روش‌های اندازه گیری تغییرات رفاه.

۴- دلایل رشد بخش دولتی

جنگ و مخارج مربوط به آن - قانون واگنر - اثرات ناشی از مقیاس و جابه جایی - حفظ
منابع طبیعی و آثار باستانی و مالی - مالکیت و بهره برداری از انفال - الگوی صدر اسلام
بخش چهارم: نظریه مصرف وجوه عمومی

۱- نظریه کالاهای همگانی

ارائه بهینه کالاهای همگانی سره - کالاهای همگانی ناسره - کالاهای همگانی واسطه -
شیوه ارائه کالاهای همگانی در صدر اسلام
۲- عوارض فعالیتهای اقتصادی و قاعده لا ضرر

انواع عوارض - منابع مشمول مالکیت همگانی - تأثیر اجرای قاعده لا ضرر بر عوارض.

۳- شیوه قسمت کردن منابع بین کالاهای همگانی و مفهوم قسط
الگوی رأی دادن - شیوه آشکار ساختن برتریها

۴- تحلیل هزینه‌ها و منابع طرحهای عمومی

تحلیل هزینه و منفعت به عنوان اقتصاد رفاه کاربردی - قاعده‌های تصمیم‌گیری - نرخ
تنزیل اجتماعی موضوع خطر و نااطمینانی - ارزیابی منافع و هزینه‌ها بدون کاربرد نرخ
بهره - نشان دادن کاربرد روش یاد شده در انتخاب پروژه‌های آبیاری به عنوان نمونه

تجارت بین الملل

(۰۲۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنباز: اقتصاد خرد (۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: شناخت سیاستهای بازرگانی خارجی، ارتباط آن با مسائل اقتصادی داخلی و بررسی این سیاستها در ایران

شناسایی الگوی بازرگانی خارجی و رشد اقتصادی و صنعتی ایران از جمله جهت تجارت و لزوم تغییر آن

شناسایی بازرگانی خارجی و مسئله پرداختهای جهانی در سیستم‌های مختلف چگونگی ملی کردن بازرگانی خارجی (مزایا و معایب و پیشنهادات)

آشنایی با فعالیتهای شرکتهای چند ملیتی و اتحادیه‌های بازرگانی (مقدمه‌ای بر ایجاد اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای)

سرفصل دروس:

۱- مقدمه:

الف - ضرورت و اهمیت تجارت بین الملل

ب - مشخصات عمده تجارت بین الملل در حال حاضر

۲- تئوری

الف: کلاسیکها:

- نظریه مزیت مطلق اسمیت

- نظریه مزیت نسبی ریکاردو

- عرضه و تقاضا و منافع تجارت بین الملل

ب: تئوری جدید تجارت بین الملل

- منحنی امکانات تولید

- منحنی‌های بین تفاوتی جامعه

- تعادل بدون تجارت (آثارکی)

- شرایط و مزایای تجارت با وجود هزینه‌های فزاینده
- تابع تولید در تجارت بین الملل
- ج: منحنی‌های پیشنهاد و رابطه مبادله (شرایط مبادله)
- د: تئوری هکچر - اوهلین
- ه: آزمایش‌های تجربی و تئوریهای تکمیلی تجارت
- مدل ریکاردو
- مدل هکچر - اوهلین
- معمای لوثنیف
- هزینه‌های تراپری و کالاهای مبادله نشدنی
- و: رشد اقتصادی و تجارت بین الملل
- رشد و عوامل تولید
- پیشرفت‌های فنی و تکنولوژیکی
- مورد کشور کوچک
- مورد کشور بزرگ
- تغییر در سلیقه‌ها
- ۳- سیاست بازارگانی
- سیاست‌های حمایتی (حمایت گمرکی - سایر موافع تجاری)
- تعریف (تحلیل تعادل عمومی: در کشور کوچک - در کشور بزرگ)
- تعریف بهینه
- اثرات تعریف - تعادل جزئی
- تئوری ساختار تعریف
- سیاست‌های بازارگانی و کشورهای در حال توسعه
- ۴- تجارت بین الملل و توسعه اقتصادی
- اهمیت تجارت بین الملل در توسعه
- تجارت به عنوان موتور رشد
- سهم تجارت در توسعه اقتصادی
- رابطه مبادله و توسعه اقتصادی
- جایگزینی واردات در مقابل توسعه صادرات
- ۵- جابجایی بین المللی منابع و شرکتهای چند ملیتی (فرامليتي)
- انگيزه‌های سرمایه‌گذاریهای مستقیم خارجی

- اثرات رفاهی سرمایه‌گذاری خارجی در کشورهای میزبان
- شرکتهای فرامیلتی
- انگیزه‌ها و اثرات رفاهی مهاجرت بین المللی کار
- ۶- سایر
- نظریه وابستگی
- امپریالیسم
- سازمانهای بین المللی (گات - انکتاد)
- تجارت دولتی

مالیه بین الملل

(۰۲۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنباز: تجارت بین الملل

هدف:

- ۱- آشنا ساختن دانش پژوهان با دشواریهای کنونی اقتصاد جهان، از لحاظ پولی و مالی و روندهای آینده آنها.
- ۲- شناختن نهادهای پولی و مالی بین المللی و مکانیسمهای پولی و مالی و تحولات آنها از جنگ جهانی دوم تا به امروز
- ۳- آشنایی با راه حلهایی که برای بهبود یافتن وضع پولی و مالی بین المللی ارائه شده است.
- ۴- بررسی تحلیلی سیاستهای پولی و مالی که با توجه به اوضاع کنونی و آینده بین المللی باید برای ایران برگزید.

سرفصل دروس:

درس از دو بخش تشکیل می شود:

- مسائل پولی جهان

- مسائل مالی بین الملل

بخش اول - مسائل پولی

۱- مکانیسم تسويه های بین المللی و بازار ارزها

- نقش بازار ارزها

- مداخلات مقامات پولی در بازار ارزها

۲- توان پرداختها و تعادل آن

- تراز پرداختها

- مکانیسمهای ایجاد تعادل در تراز پرداختها

۳- تحولات سیستم پولی بین المللی

- سیستم پایه طلا

- سیستم پایه ارز - طلا

- تجزیه و تحلیل وضع پولی جهان پس از جنگ جهانی دوم

- تجزیه و تحلیل قرارداد برتون وودز

- صندوق بین الملل پول

- شورای کمکهای اقتصادی متقابل Comecon کومکون

۲- نابسامانی‌های پولی بین المللی

- سیستم پولی پایه دلار

- بحران دلار - بحران ۱۹۷۱ و قراردادهای واشنگتن - بحران فوریه - مارس ۱۹۷۳ و

بحران‌های بعدی

- نابسامانیهای کنونی

- دلار، عامل تورم بین المللی

- دلار، عامل تسلط بر اقتصاد کشورهای در حال توسعه

- دلار، عامل انتقال ثروت کشورهای در حال توسعه

۴- تجزیه و تحلیل طرحهای پیشنهادی برای ایجاد نظم نوین پولی

- رژیم نرخهای مبادلات ارزی

- سیستم ذخایر پولی

- حق برداشت‌های مخصوص جدید

- از میان بردن جنبه پولی طلا

- تجدید سازمان صندوق بین المللی پول

بخش دوم - مسائل مالی بین المللی

۱- نابسامانیهای مالی پس از جنگ جهانی دوم

۲- بررسی تحلیلی اقدامات مالی پس از جنگ

- تجزیه و تحلیل علل ایجاد بانک جهانی ترمیم و توسعه و همچنین بررسی تحلیلی

عملیات آن

- بررسی طرحهای مارشال و اصل چهار تروم

۳- بررسی تحلیلی «کمکهای رسمی» به توسعه

۴- بررسی تحلیلی صدور سرمایه‌ها

۵- تشدید تفاوت میان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه

۶- بررسی تحلیلی افزایش بدھی‌های کشورهای در حال توسعه

۷- تجزیه و تحلیل انتقال ارزش اضافی و مبادلات نابرابر

۸- بررسی روند سرمایه‌گذاری در دو دهه توسعه و مسأله دوباره بکار انداختن مازاد درآمد

ارزی بعضی از کشورها

۹- بررسی نیازمندیهای مالی

-نتیجه بررسی‌های کمیسیون برانت

-نتیجه بررسی‌های گروه واسیلی لوثتیف

۱۰- بررسی تحلیلی طرح و پیشنهادهای مربوط به ایجاد نظم اقتصادی نوین بین‌المللی

-تجزیه و تحلیل طرح

-تجزیه و تحلیل طرح لوثتیف

-تجزیه و تحلیل طرح کمیسیون برانت

۱۱- بررسی وضع کنونی و نتایج کنفرانس کانکون

تاریخ عقاید اقتصادی

(۰۲۴)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد(۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: هدف از تدریس تاریخ عقاید اقتصادی این است که دانش پژوه اولاً از تحول و تکامل نظریه های اقتصادی در بستر تاریخ آگاه شود و بدین وسیله تئوریهای اقتصادی را به نحو جامع تر و مرتبط تری درک کند. ثانیاً توجه نماید که اندیشه های اقتصادی در دورانهای تاریخ بشری منعکس کننده شرایط اجتماعی و سیاسی و ساختهای جامعه در آن دورانها است و بدین ترتیب به فهم بهتر رابطه تئوریها و واقعیات اجتماعی و مسائل مبتلا به آن نائل آید. ثالثاً با زندگی و فعالیت علمی پر بار و آموزنده اندیشمندان بزرگی که در طول تاریخ به روشن ساختن مباحث و کشف قوانین علم اقتصاد خدمت کرده اند آشنا شود و از آنها در کار مطالعه و تحقیق الهام گیرد.

سرفصل دروس:

مقدمه:

نقش و اهمیت بررسی تاریخ علم اقتصاد و روش های بررسی تاریخ عقاید اقتصادی -

عقاید اقتصادی در یونان قدیم: (افلاطون - ارسطو) عقاید اقتصادی در روم قدیم - عقاید

اقتصادی در قرون وسطی - نظریه های سن توomas - نظریات اقتصادی در جهان اسلام

(امام جعفر صادق علیه السلام - ابن سینا - ابن مسکویه - ابن خلدون - فارابی ...)

مرکاتیلیسم: خطوط کلی سیاست مرکاتیلیسم با توجه به نظرات منکرین و توomas من.

مرکاتیلیسم در عمل و سیاستهای اقتصادی کشور

مکتب فیزیکراتها: مبانی فلسفی مکتب و نظرات اقتصادی دکتر کنه و کتاب جدول اقتصادی

ظهور مکتب کلاسیک: نظرات اخلاقی و اقتصادی آدام اسمیت در کتابهای «نظریه

احساسات اخلاقی» و «ثروت ملل» - لیبرالیسم اقتصادی و نقش دولت - نظریه ارزش.

نمایندگان بدین مکتب کلاسیک: مالتوس و رساله او درباره جمعیت - ریکاردو و نظرات او

درباره ارزش کار - توزیع، اجاره زمین و مسائل بازرگانی بین المللی.

ادامه سنت کلاسیک: ظان باتیست سه و قانون بازار، استوارت میل و اصول اقتصاد سیاسی

ناسیونالیسم اقتصادی: نظریه فردریک لیست درباره نقش ملت در اقتصاد - وظایف دولت و سیاست حمایت از صنایع نوزاد

مکتب سوسیالیسم:

الف: سوسیالیسم ایده آلیست: نظرات سن سیمون درباره مالکیت، پرودن و انتقاد از مالکیت شارل فوریه و نظریه جامعه های تعاونی - رابرٹ اوون و الگوی عملی بنگاه سوسیالیستی

ب- مارکسیسم: نظریه مادی تاریخ - مبارزه طبقاتی - نظریه ارزش کار و ارزش اضافی - قانون تراکم سرمایه - ارزیابی و نقادی نظرات اعتقادی مارکس.

مکتب تاریخی آلمان: مواضع اساسی مکتب تاریخی و انتقادات آن از مکتب کلاسیک.

مکتب ثوکلاسیک یا ملزینالیسم: معرفی نظریه های فن تونن گوشن و کورنوبه عنوان پیشگامان مکتب جدید. مکتب روانشناسی اتریشی و معرفی نظرات کارل منگر، فون ویر رویام باورک.

مطلوبیت گرائی انگلیسی استانلی جونس، اجورث، مکتب ریاضی لوزان (لشون والراس و آلفرد پارت) ویسکل، کلارک وا روینگ فیشر اوچ مکتب ثوکلاسیک: آلفرد مارشال و کتاب «اصول اقتصاد»

تجدید حیات مکاتب اقتصادی در ثلث اول قرن بیستم
نولیبرالیسم هایک، فون ما....، راینسن

ثومارکسیسم: لین و نظریه امپریالیسم، نظرات مربوط به ساختمان جامعه سوسیالیسم با استفاده از الگوی مارکس

ثوسوسیالیسم: سوسیالیسم اخلاقی و دموکراتیک هانری دومان فراسوی مارکسیسم: دکترین اقتصادی احزاب سوسیالیست، مکتب دیر رویزینسیم اقتصادی و اقتصاد ارشادی (مکتب حد وسط لیبرالیسم و سوسیالیسم)

انقلاب کینز در اقتصاد: آثار قبل از نظریه عمومی، دست آوردهای کینز در کتاب امکان تعادل با اشتغال ناقص، نقش پول و روحان نقدینگی، سیاست اقتصادی برای تأمین اشتغال کامل عقاید اقتصادی بعد از کینز: رونق مجدد ثوکلاسیک، نظرات هیکس و ساموئلсон، سولوو توپین.

مکتب کینزی جدید: امثال جون راینسون و کالدور مکتب ثوکلاسیک پولی: فریدمن و دانشگاه شیکاگو - نظرات اقتصادی جدید در کشورهای بلوك شرق، توجه به بازار و سود و نظریه های لیبرمان و شیک.

نظامهای اقتصادی

(۰۲۵)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد(۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: ارتقاء توانایی علمی دانش پژوه به نحوی که اولاً: پدیده های متعدد و پیچیده اقتصادی و ارتباطات و عملکردن را به صورت کل و همچون یک نظام یا سیستم به معنی علمی آن درک کند، ثانیاً: با امکان مقایسه طرز کار نظامهای مختلف اقتصادی نسبت به همه آنها شناسایی و قضاوت جامعتر و عمیقتری پیدا کند، ثالثاً: به ارتباط مبانی ارزشی هر جامعه که در نظام اقتصادی آن متجلى است با اقتصاد تحقیقی پی برد.

سرفصل دروس:

کلیات: تعریف نظام اقتصادی - وظایف اساسی نظام اقتصادی - رابطه نظام اقتصادی با نظام سیاسی - مبانی تکنولوژیک، نهادی و ایدئولوژیک نظامهای اقتصادی - روش‌های بررسی نظامهای اقتصادی (تاریخی، تحلیلی و عملکردی) - تنوع نظامهای اقتصادی و تقسیم بندی نظامهای معاصر - مشخصات کلی نظامهای اقتصادی قبل از سرمایه‌داری.

۱- نظام اقتصادی سرمایه داری

مقدمه: جنبه‌های تاریخی پیدایش و تحول سرمایه‌داری

الف: الگوی نظری سرمایه‌داری: نهاد اقتصادی از قبیل مالکیت خصوصی بازارهای رقابتی، نقش دولت، تعادل اقتصادی و نتیجه حد مطلوب کارآیی - ارزیابی کلی و مقایسه الگو با واقعیتهای موجود

ب: سرمایه داری با تفوق خصوصی: وجود انحصار و رقابت ناقص - نقش اتحادیه‌های کارگری - مشخصات سرمایه‌داری آمریکا - مشخصات سرمایه‌داری آلمان (بنگاه خصوصی سازمان یافته) - مشخصات سرمایه‌داری ژاپن - ارزیابی و کارکرد سرمایه‌داری با تفوق بخش خصوصی.

ج: سرمایه داری با تغییر موازنہ بخش عمومی و بخش خصوصی:
دلایل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی رشد بخش عمومی - مفهوم اقتصاد مختلط - نمونه

سرمایه‌داری فرانسه (سنت اتاتیسم و جهت‌یابی برنامه‌ریزی ترغیبی) - مشخصات
سرمایه‌داری جدید انگلیس و ایتالیا.

۲- مارکسیسم و نظام اقتصادی سوسيالیسم و کمونیسم

الف: مبانی ایدئولوژیک مارکسیسم: تفسیر مادی تاریخ - نظریه ارزش کار - نظریه ارزش
اضافی و تراکم سرمایه - پیش‌بینی‌های مارکس و پیروانش درباره انهدام نظام
سرمایه‌داری و استقرار دیکتاتوری پرولتاپیا و ساختمان سوسيالیسم و کمونیسم -
تناقضات و ارزیابی نظری و تاریخی تئوریهای مارکس و لینین.

ب: الگوی نظری سوسيالیسم و کمونیسم خالص مارکس: تفاوت مرحله‌ای بین سوسيالیسم
و کمونیسم - انتقادات در زمینه عدم کارآیی الگو - ارزیابی کلی و مقایسه الگو با واقعیات.

ج: نظام اقتصاد متمرکز شوروی: برنامه‌ریزی امری - دولتی شدن وسائل تولید و اشتراکی
شدن کشاورزی و توجه عمده به صنایع سنگین - اشکالات برنامه‌ریزی امری و متمرکز
دوره استالین و گرایش مجدد به سوی عدم تمرکز و ایجاد انگیزه - رشد اقتصادی و
مشکلات مصرف‌کننده - ارزیابی کلی نظام اقتصادی شوروی.

د: سوسيالیسم بازار و نظام خودگردانی و برنامه‌ریزی غیر متمرکز در یوگسلاوی: گرایشهای
نظیر در برخی کشورهای اروپای شرقی (لهستان، مجارستان و چکسلواکی) - انتقاد و
ارزیابی نظام اقتصادی یوگسلاوی.

۳- اقتصاد اسلام و مشخصات نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران

الف: ویژگیهای جهان‌بینی اسلامی و نظام اقتصادی مبتنی بر آن

ب: نظام اقتصادی اسلامی و اهداف و سیاستهای آن از دیدگاه قانون اساسی جمهوری
اسلامی ایران

ج: مبانی فقهی اقتصاد اسلامی

- حق مالکیت و راههای اکتساب و انتقال آن

- مالکیتهای عمومی و خصوصی

- حدود فعالیتهای بخش عمومی (بیت‌المال) و بازار (بخش خصوصی)

د: بررسی لوایح و طرحهای مصوبه مجلس شورای اسلامی پس از تشکیل آن در زمینه‌های
اقتصادی

ه: بررسی مصوبات دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای اقتصاد

اقتصاد توسعه

(۰۲۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشینیاز: اقتصاد خرد(۲) و اقتصاد کلان (۲)

هدف: تقویت آگاهی دانش پژوهان از طریق تجزیه و تحلیل و پاسخگویی به سوالات زیر با توجه به مشکلات خارجی و سابقه تاریخی ایران

علل فقر و کم رشدی اقتصادی بیشتر ساکنین آسیا، آفریقا، آمریکای لاتین چیست؟

با اتخاذ چه روشها و سیاستهایی آنان قادر خواهند بود خود را از گرفتاریهای فعلی خارج بسازند؟ دنیای سرمایه داری و کمونیسم تا چه حد و چگونه در عقب ماندگی آنان سهمیم بوده‌اند؟ با بکار گرفتن چه تدابیری می‌توان خود را از وابستگی به غرب و سلطه امپریالیسم نجات داد؟ آیا تئوریهای اقتصادی توسعه نویسندهای غربی می‌توانند راه گشای ممالک جهان

سوم باشند؟

سرفصل دروس:

۱- مسائل توسعه اقتصادی

مقدمه: تعاریف و مفاهیم توسعه - طبقه بندی کشورهای جهان سوم - پیکار جهانی علیه فقر و قحطی و گرسنگی

الف - مشخصات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ممالک جهان سوم

ب - سلطه امپریالیسم

ج - تشدید توسعه طلبی بعد از جنگ جهانی دوم

۲- تئوریهای توسعه اقتصادی

الف - چند نظریه در باب آغاز توسعه اقتصادی کشورهای صنعتی

ب - تئوریهای رشد و توسعه پیشینیان (کلاسیک‌ها: اسمیت، ریکاردو، میل و مالتوس)

ج - الگوی کارل مارکس

د - رشد و توسعه از دید نئوکلاسیک‌ها (مارشال و شومپتر)

ه - تئوریهای جدید توسعه (موارد توافق و اختلاف: نرکس، رزنشتاین، لویس هیرشمن سینگر و هافمن) رشد و توسعه متعادل یا برداشت انتخابی - رعایت ترتیب در انتخاب صنایع رشد و توسعه با عرضه نامحدود کارگر یا طرحهای سرمایه بر - صنایع سنگین یا سبک

و - تئوریهای مرحله‌ای توسعه (rsto - مارکس و مقایسه نظریه‌های مرحله‌ای آنها)
ز - با توجه به وضع خاص فرهنگی و اجتماعی کشورهای جهان سوم، تئوریها و راه حل‌های غربی یا شرقی تا چه حد می‌توانند جوابگوی مشکلات آنان باشند؟

۳- نقش عوامل غیر اقتصادی در توسعه

الف - فرهنگ و شرایط اجتماعی و سیاسی

ب - حد مطلوب جمعیت

ج - ضعف سازمانهای اجرایی و فساد اداری

۴- روش‌های توسعه اقتصادی (تدابیر دولت)

الف - طرق تشکیل سرمایه (پس انداز اختیاری، وضع مالیاتها، افزایش صادرات و کمکهای خارجی)

ب - کشاورزی و توسعه روستاهای

ج - صنعتی شدن

د - سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی

ه - تکنولوژی و مدیریت

و - تجدید نظر در سیاست بازرگانی خارجی

ز - سرمایه‌گذاریهای خارجی

ح - تورم و توسعه اقتصادی

ط - برنامه ریزی

ی - دورنمای توسعه

پول و بانکداری

(۰۲۷)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد کلان (۲)

هدف: عبارت است از آشنا کردن دانش پژوهان با نظریه های پولی و نظام بانکی و دادن توان علمی لازم به منظور درک و تحلیل مسائل پولی و تشخیص و انتخاب سیاستهای پولی مناسب با مسائل مبتلا به جمهوری اسلامی ایران.

سرفصل دروس:

پیدایش پول:

- مبادله مستقیم کالا به کالا - پول فلزی، سیستم واحد دو فلزی طلا و نقره، قانون گرشام و سیستم واحد یک فلزی - پول کاغذی و مؤسسات بانکی و غیر بانکی.

- وظایف پول - پول به عنوان وسیله مبادله، معیار ارزش، وسیله سنجش، عامل سلطه و حاکمیت

- پول، شبه پول و نقدینگی بخش خصوصی

- نقش و عملکرد بانکهای تجاری - قدرت خلق پول - پایه پولی و عوامل مؤثر در آن - ضریب تکاثری پول

- بانکداری مرکزی - بررسی ترازنامه بانک مرکزی و بانکهای تجاری.

نظریه های پولی:

- نظریه مقداری پول - نظریه مقداری ریکاردو - نظریه ایروینگ فیشر - نظریه مقداری والراس در چارچوب نظریه تعادل اقتصادی - قانون سی (Say's Law) - نظریه مبادله تعادل اقتصادی والراس

- بررسی صحت و سقم نظریه مقداری در ایران

- مکتب کمبریج: نظریه پولی آلفرد مارشال - نظریه پولی پیگو (عرضه، تقاضا و ارزش پول) - ره آورد پولی ویکسل

- نظریه پولی کینز: (رجحان نقدینگی)

- تجدید حیات نظریه مقداری پول: مکتب شیکاگو- میلتون فریدمن و تقاضای پول - عرضه پول - نظریه پولی گرایان
- نقش سیاستهای پولی در اقتصاد ملی (در قالب مدل IS/LM)
- تاریخچه سیستمهای پولی
- ابزارهای سیاست پولی بانک مرکزی: سپرده قانونی - تنزیل مجدد - سیاست بازار باز - تنزیل ارزش پول - کنترل کیفی اعتبارات
- سیاستهای پولی کشورهای غربی پس از جنگ بین الملل دوم
- سیاستهای پولی کشورهای با برنامه ریزی متمرکز، مثال شوروی
- تورم - تورم رکودی - تحلیل آثار و چاره تورم در ایران
- نظام پولی بین المللی و نقش مؤسسات پولی بین الملل (مانند IMF)
- تحول بانکداری در ایران - بانکداری بدون ریا - سیاستهای پولی در بانکداری بدون ریا
- سیاست و تجربیات پولی ایران
- مروری بر تجربه بانکداری اسلامی در سایر کشورها

اقتصاد منابع

(۰۲۸)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد (۲)

هدف: هدف از ارائه این درس عبارت است از آشنا ساختن دانش پژوهان با منابع طبیعی ایران و آموزش دادن راهها و الگوهایی که حد مطلوب بهره‌برداری را از هر منبع طبیعی تعیین می‌نماید.

سرفصل دروس:

۱- آشنایی

الف - تعریف و طبقه‌بندی منابع طبیعی

ب - توصیف وضعیت منابع طبیعی ایران

ج - نقش و اهمیت اقتصادی منابع طبیعی در توسعه اقتصادی

د - مالکیت و ضوابط حاکم بر بهره‌برداری از منابع طبیعی از دیدگاه اسلام

۲- زمین

الف - تعریف عرضه و تقاضای زمین و کیفیت استخراج آن

ب - عوامل مؤثر بر عرضه و تقاضای زمین

ج - ارزیابی سیاستهای اتخاذ شده پیرامون زمین پس از پیروزی انقلاب

د - برنامه‌ریزی برای کاربرد زمین با استفاده از الگوی وان ثونن

۳- آب

الف - کیفیت مطالعه عرضه و تقاضای آب

ب - شیوه‌های قیمت‌گذاری آب

ج - تجزیه و تحلیل طرحهای آبیاری

د - هزینه‌ها و منافع مستقیم و غیر مستقیم

ه - روش‌های محاسبه و تعیین اولویت انتخاب

۴- منابع مشترک: جنگل، مرتع، معادن و سواحل

- الف - تعریف عرضه و تقاضا برای منابع معدنی و عوامل مؤثر بر عرضه و تقاضا و قیمت این منابع
- ب - اندازه گیری نرخ مطلوب بهره برداری
- ج - سیاستهای حفاظتی
- ۵- محیط زیست
- الف - اندازه گیری حداقل آلودگی قابل تحمل
- ب - شیوه های جلوگیری از آلودگی و تزاحم فعالیتهای اقتصادی
- ۶- نظریه انتخاب عمومی و کاربرد آن در منابع طبیعی

برنامه ریزی اقتصادی

(۰۲۹)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنباز: اقتصاد توسعه

هدف: آشنایی با اصول و روش‌های برنامه ریزی اقتصادی

سرفصل دروس:

فصل اول - کلیات

۱ - مقدمه - ماهیت برنامه ریزی اقتصادی - نقش برنامه ریزی در اقتصادهای جهان - کاربرد

مدلهای ریاضی و آمار در برنامه ریزی - ماهیت یک مدل اقتصادی - انواع اساسی

مدلهای برنامه ریزی

فصل دوم - مدل‌های کلان و بخشی

ملاحظات مهم در انتخاب مدل‌های خاص برنامه ریزی - مدل هارود - دومار - حداکثر نرخ

طبیعی توسعه - نرخ مطلوب توسعه - مدل‌های کامل بخش اصلی - خصوصیات مدل‌های

بخش اصلی - مثالی از مدل‌های دو بخشی - مدل دو بخشی ماهالانویس

فصل سوم - مدل‌های چند بخشی و بین صنایع

مدل داده - ستاده - فرضهای اساسی مدل - ترکیب یک جدول متداول - کاربردهای عملی

مدل داده - ستاده در برنامه ریزی توسعه

مدل پویای داده - ستاده - مدل تحلیل فعالیت و مفهوم بهینه سازی در برنامه ریزی

اقتصادی

فصل چهارم - مدل کلی در کشورهای سوسیالیستی (شوری) (شوری)

ماهیت فرایند برنامه ریزی شوری - متداول‌تری موازنگاری کالاها و مواد - برخی از مسائل

عملیاتی در برنامه ریزی شوری (حد مطلوب تمرکز، نارسانی عرضه، کمبود کالایی)

فصل پنجم - برنامه ریزی در ایران

سابقه و تجربیات برنامه ریزی در ایران - جدول داده - ستاده در ایران - مدل اکافه برای

ایران - ارزیابی برنامه کوتاه مدت و بلند مدت دولت جمهوری اسلامی ایران

ریاضیات (۳)

(۰۳۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنباز: ریاضیات (۲)

هدف: در درس ریاضیات (۲) ذکر شده است

سرفصل دروس:

۱- روش‌های مختلف محاسبه انتگرال نامعین (روش تغییر متغیر، روش جزء به جزء، انتگرال کسرهای گویا، انتگرال توابع مثلثاتی، تغییر متغیرهای اولر)، تعریف انتگرال معین و خواص انتگرال معین موارد استعمال انتگرال معین (محاسبه سطح، حجم، طول و قوس) - موارد استعمال انتگرال در اقتصاد و بازارگانی

۲- اعداد مختلط، جبر اعداد مختلط - نمایش اعداد مختلط - ریشه‌های اعداد مختلط

۳- سریها: تعریف سریها - قضایای مربوط به واگرایی و همگرایی سریها - سریهای تابع - فاصله و شعاع همگرایی سریهای تابع - بسط توابع به سری - فرمولهای تیلور و مک لورن

۴- معادلات دیفرانسیل: تعریف، مرتبه و درجه یک معادله، تشکیل معادلات، دیفرانسیل جوابهای یک معادله دیفرانسیل، پوش یک خانواده منحنی، حل انواع معادلات دیفرانسیل (خطی مرتبه اول، جدا، کامل، همگن، کلرو...) معادله دیفرانسیل خطی مرتبه N ام درجه اول، با ضرائب ثابت با طرف ثانی و بدون طرف ثانی، موارد استعمال معادلات دیفرانسیل در اقتصاد و بازارگانی

۵- معادلات تفاضلی: تعاریف و طبقه بندهی معادلات تفاضلی، معادله تفاضلی خطی جوابهای معادلات تفاضلی، معادله تفاضلی مرتبه اول با ضرائب ثابت، معادلات تفاضلی مرتبه بالا با ضرایب ثابت و طرف ثانی، کاربرد معادلات تفاضلی در اقتصاد و بازارگانی.

آشنایی با کامپیوتر

(۰۳۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری - عملی (۲+۱)

پیشیاز:

هدف: آشنایی با کامپیوتر بعنوان ابزاری برای تحقیق و توان استفاده از برنامه‌های کاربردی متناسب با نیازهای عمومی مؤسسه.

سrfصل دروس: (۶۸ ساعت)

- ۱- آشنایی با اجزاء مختلف سخت افزار
- ۲- آشنایی با انواع نرم افزار
- ۳- آشنایی مقدماتی با سیستم عامل و مفاهیم اساسی مانند فایل و شاخه
- ۴- آشنایی و استفاده از یک ویرایشگر دو زبانه
- ۵- حفاظت از اطلاعات
- ۶- مسائل ایمنی
- ۷- آشنایی کار با برنامه‌های کاربردی متناسب با نیازهای عمومی مؤسسه
- ۸- نحوه استفاده از شبکه‌های کامپیوتری

سر فصل دروس اصلی

اقتصاد خرد میانه (۱)

(۰۴۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: خرد (۲)

هدف: آشنایی با نظریه‌های اقتصادی در خصوص کردارهای اقتصادی افراد، خانواده‌ها و بنگاهها در چارچوب بازارهای مختلف

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

مقدمه: نقش نظریه، طبیعت و قلمرو اقتصاد، اقتصاد تحقیقی و ارزشی (Positive & Normative Economy)

۱- نظریه رفتار مصرف کننده

مفهوم اساسی، ترجیحات مصرف کننده و انواع آنها، نظریه ترجیحات آشکار شده - مطلوبیت و انواع توابع مطلوبیت - انتخاب مصرف کننده، انتخابهای بهینه برای ترجیحات مختلف و بهینه سازی - مصرف و تقاضا، مقایسه روش‌های هیکس و اسلاتسکی، اثر درآمدی دارائی بر تقاضا - اضافه رفاه مصرف کننده - مسئله انتخاب در موارد ریسک - رفتار در موارد ناظمینانی

۲- نظریه بنگاه

مفهوم اساسی، بهینه سازی، هدف به حداکثر رسانی سود بنگاه، خطوط سود برابر - توابع تولید، تکنولوژی، منحنیهای هم مقدار تولید (تولید یکسان) - هزینه و توابع هزینه - تابع تقاضای نهاده‌ها

۳- تعادل بازار

فرض رقابت کامل، توابع تقاضا، توابع عرضه، عرضه کوتاه مدت و بلند مدت بنگاه، عرضه صنعت در کوتاه مدت و بلند مدت، تعادل بازار کار و فرض انحصار انحصار و موضوع کارآیی اقتصادی - بیشینه کردن سود و کمینه کردن هزینه - تبعیض قیمت، رقابت انحصاری

بخش چهارم: نظریه توزیع

مروری بر قیمت‌گذاری عوامل تولید، تابع تقاضا برای عامل تولیدی در شرایط رقابت کامل، در شرایط انحصار در خرید...

اقتصاد خرد میانه (۲)

(۰۴۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد (۱)

هدف: آشنایی با نظریه‌های اقتصادی و کاربردهای آنها در زمینه تولید و مصرف، تخصیص منابع، تولید و توزیع درآمد و موضوع کارآیی، تعادل عمومی و بحداکثر رسانی رفاه اجتماعی

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- نظریه بنگاه

مروری بر توابع هزینه، عرضه بنگاه و صنعت در بازار رقابت کامل - تعادل عمومی

۲- بازار انحصاری

بیشینه کردن سود و کمینه کردن هزینه، تبعیض قیمت و انواع آن، انحصار و عدم کارآیی، انحصار طبیعی، تأثیر مالیاتها بر انحصارگر

۳- بازار انحصار دوگانه و چندگانه

نظریه شبه رقابتی و ائتلاف، نظریه کورنو، اشتاگلبرگ و برتراند - انحصار دو طرفه (Bilateral)

۴- بازار عوامل تولید (نظریه توزیع)

عرضه عامل تولیدی، تقاضا برای عامل تولیدی در شرایط رقابتی و انحصار، تعادل در بازار عوامل تولید، توزیع درآمد، استثمار عامل تولیدی، عرضه کار از دیدگاه مصرف، هزینه فرصت اوقات فراغت و ارزش دارایی فراغت - عرضه - سرمایه و نرخ بهره، ارزش آتی و ارزش جاری، تقاضا برای سرمایه

۵- تعادل عمومی و اقتصاد رفاه

تعادل مصرف، تعادل تولید، تعادل بازار - شرایط بهینه پرتو، کارآیی در توزیع کالاهای کالای عمومی - تخصیص منابع - تابع رفاه اجتماعی - پی آمدهای خارجی - نظریه کوز (Coase) - مالیاتها و رفاه، سوبسید و معیارهای جبرانی - مبادله، جعبه اجورث، قانون والراس - رقابت و رفاه - انحصارها و رفاه - انحصار در خرید و رفاه

اقتصاد کلان میانه (۱)

(۰۴۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلان (۲)

هدف: بررسی سیستم حسابداری ملی، تحلیل اجزای تشیکل دهنده تقاضا و عرضه کل، تنظیم مدل ایستای کلان و ارزیابی آثار سیاستهای پولی، مالی و درآمدی بر متغیرهای کلان در قالب این مدل، تحلیل روند قیمتها، بیکاری و ارتباط بین آنها و بالاخره آشنا نمودن دانش پژوهان با مفاهیم رشد اقتصادی از عمدۀ مسائلی است که در این درس مورد توجه می‌باشد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مرور اجمالی بر مفاهیم و متغیرهای کلان، تحلیل حسابداری ملی، کاربرد شاخص قیمتها در تحلیلهای کلان

۲- تحلیل تقاضای کل
چگونگی تعیین درآمد در قالب مدل دو و سه بخشی، مفاهیم ضرب افزایش رابطه درآمد و نرخ بهره (منحنی IS) - تحلیل بازارهای پول و اوراق قرضه، عرضه و تقاضای پول، منحنی LM - مدل تعادل ایستای در بخش تقاضای اقتصاد، منحی تقاضای کل، ارزیابی آثار سیاستهای پولی و مالی و اختلالات در بخش تقاضای اقتصاد

۳- تحلیل عرضه کل
تجزیه و تحلیل بازار کار، تابع تولید، آثار تغییر قیمتها، دستمزدها و انتظارات قیمتی - به دست آوردن منحنی عرضه کل، اختلالات در بخش عرضه اقتصاد

۴- مدل تعادل ایستای کلان

تعیین مقدار تعادلی درآمد، اشتغال، قیمتها و نرخ بهره - ارزیابی آثار سیاستهای پولی و مالی بر متغیرهای کلان - ارزیابی آثار سیاستای درآمدی (سیاستهای کنترل قیمت و دستمزدها)

۵- تعمیم مدل تعادل ایستای کلان

تحلیل اجمالی از: ثوریهای مصرف و سرمایه‌گذاری - ثوریهای تقاضا و عرضه پول - تعیین مقدار تعادلی درآمد، اشتغال، قیمتها و نرخ بهره در قالب مدل تعمیم یافته

۶- تحلیلهای پویا (میان مدت)

تحلیل روند قیمتها (تورم)، دستمزدها، رابطه میان تورم و بیکاری (منحنی فیلیپس) - معرفی اجمالی
از مفاهیم رشد و ویژگی‌های کلی مدل‌های رشد اقتصادی

اقتصاد کلان میانه (۲)

(۰۴۴)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد کلان میانه (۱)

هدف: در این بخش درس، ضمن مرور اجمالی بر ویژگی مدل ایستای کلان و تعمیم آن با دخالت بخش تجارت خارجی و تراز پرداختها، تأکید خاصی بر تحلیلهای میان‌مدت و بلندمدت از رفتارهای متغیرهای اقتصاد کلان مبذول خواهد شد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- تحلیلهای ایستای

مروری اجمالی بر مدل تعمیم یافته ایستای کلان
دخالت بخش تجارت خارجی، تحرک بین المللی سرمایه، تحلیل تراز پرداختها آثار سیاستهای
پولی و مالی در شرایط متنوع نرخ ارز در اقتصاد باز

۲- تحلیلهای میان مدت

تحلیل رفتار قیمت‌ها، دستمزدها، بازدهی نیروی کار و توزیع درآمد، تحلیل تجربی از سیاستهای
کنترل قیمت دستمزد

تحلیل منحنی فیلیپس با عنایت به نظریات اقتصاددانان مکتب پولی و طرفداران انتظارات عقلایی
کسری بودجه و راههای تأمین آن، بدھی ملی، و تعدیل دینامیکی موجودیها (انباره‌ها)
روند رشد و فروض آن، تلفیق سیاستهای پولی و مالی در قالب روند رشد

۳- تحلیلهای بلند مدت (الگوهای رشد):

معرفی مفاهیم رشد و توسعه، مراحل رشد، ویژگی کلی مدل‌های رشد و «حقایق شکل یافته»
مدل رشد هارود و دومار، نقصان مدل

اصلاح مدل رشد یا تعدیل تابع تولید، ثبات تعادلی در مدل رشد نشوکلاسیک تکنولوژی و تعادل
چندگانه در مدل رشد نشوکلاسیک

۴- تعمیم مدل رشد نشوکلاسیک

تعديل نرخ پس انداز (کلاسیک، نشوکلاسیک)

توزیع پس انداز نیکلاس کالدورواند و - مدیگیلیانی

قاعده طلایی انباست سرمایه فیلیپس

مدل رشد نشوکلاسیک و سطح رفاه اجتماعی

رابطه میان نرخ رشد تولید و نرخ رشد عوامل تولید

اقتصاد سنجی عمومی

(۰۴۵)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: آمار (۲)، اقتصاد خرد (۲) و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: هدف از این درس آشنایی با جنبه مقداری تئوریهای علم اقتصاد است. اقتصاد سنجی با استفاده از ریاضیات و روش‌های آماری، تئوریهای اقتصادی را به صورت روابط ریاضی درآورده به برآورد پارامترهای این روابط و آزمون تئوریهای با استناد به واقعیتهای جامعه که در قالب اطلاعات آماری خلاصه شده‌اند می‌بردازد.

سرفصل دروس:

۱- آشنایی با تعاریف و مفاهیم اقتصاد سنجی

الف - تعریف اقتصاد سنجی و رابطه آن با اقتصاد نظری و اقتصاد ریاضی

ب - وابستگی آماری و تابعی

ج - مدل‌های اقتصاد سنجی و ماهیت جمله اخلاق

۲- مدل‌های رگرسیون دو متغیره

الف - روش حداقل مربعات معمولی

ب - فرضهای مربوط به جمله پسماند در مدل رگرسیون

ج - خواص برآورد کننده‌های حداقل مربعات

د - آزمون فرضیه در مورد ضرایب رگرسیون

ه - آزمون فرضیه در مورد معنی دار بودن رگرسیون (آزمون F)

و - استفاده از رگرسیون برای پیش‌بینی

۳- مدل‌های رگرسیون چند متغیره

الف - فرضیات کلاسیک

ب - برآورد پارامترها

ج - خواص برآورد کننده‌ها

د - فواید اعتماد و آزمون فرضیه در مورد برآورد کننده‌ها

ه- آنالیز واریانس

و- پیش بینی

ز- تفسیر نتایج بدست آمده از تحلیل رگرسیون

۴- نقض فرضیات کلاسیک مدل رگرسیون

الف- همخطی

- طبیعت مسئله

- آزمونهای مربوط به وجود همخطی

- همخطی و اثر آن بر برآوردهای حداقل مربعات

- روش‌های مناسب برآورد در حالت وجود همخطی

ب- همبستگی پیاپی

- طبیعت مسئله

- آزمونهای مربوط به وجود همبستگی پیاپی

- خود همبستگی و اثر آن بر برآوردهای حداقل مربعات معمولی

- روش‌های مناسب برآورد با وجود همبستگی پیاپی

ج- واریانس ناهمسانی

- طبیعت مسئله

- آزمونهای مربوط به وجود واریانس ناهمسانی

- واریانس ناهمسانی و اثر آن بر برآوردهای حداقل مربعات معمولی

- روش‌های مناسب برآورد در حالت وجود واریانس ناهمسانی

۵- متغیرهای مجازی

- کاربرد متغیرهای مجازی

۶- متغیرهای ابزاری

- کاربرد متغیرهای ابزاری به هنگام همبستگی بین متغیر مستقل و جمله خطاب

۷- مدل‌های با وقفه (تأخیر زمانی) و مدل‌های آتورگرسیون

۸- رگرسیون مقید

۹- الگوهای معادلات همزمان

- مسئله شناسایی، برآورد پارامترها با استفاده از الگوی مختلف، کاربرد الگوهای معادلات همزمان

۱۰- الگوهای سریهای زمانی

ویژگیهای سریهای زمانی استوکاستیک، مدل‌های خطی سریهای زمانی، برآورد الگوهای سریهای

زمانی پیش بینی با استفاده از الگوهای سریهای زمانی

مسائل اقتصاد ایران

(۰۴۷)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد توسعه

هدف: هدف از این درس شناخت وضعیت، مشکلات، و امکانات رشد و سرمایه‌گذاری بخش‌های مختلف اقتصادی کشور و ارزیابی سیاستهای اقتصادی متخذه پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. دو واحد از این درس را مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعات خاص و تهیه مقاله توسط دانش پژوه و عرضه آن در سمیناری با حضور استاد و سایر دانش پژوهان به نحوی که در آیین نامه کارشناسی ارشد آمده است تشکیل می‌دهد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- الف: تاریخچه عملکرد اقتصاد ایران در قرن گذشته و مشخص کردن عوامل تعیین کننده رشد و توسعه در این دوره

ب: بررسی اوضاع طبیعی ایران به منظور شناخت امکانات تولیدی ایران

۲- الف: بررسی حسابهای ملی ایران، اجزای تشکیل دهنده و نیز تحول آن در ۲۵ سال گذشته
ب: تحلیل جدول نهاده‌ها و ستاده‌ها به منظور شناخت میزان ارتباطهای تولیدی موجود میان بخش‌های اقتصادی کشور

۳- بررسی بخش کشاورزی

الف: امکانات رشد سرمایه‌گذاری و کارایی شیوه‌های تولید کشاورزی (زراعت و دامپروری و باگداری)

ب: ارزیابی برنامه پنج ساله سیاستهای حمایتی و ارشادی دولت در این بخش پس از پیروزی انقلاب اسلامی

ج: بررسی برخی تنگناها و مشکلات خاص بخش کشاورزی و ارائه راه حل‌های تحلیلی و کاربردی برای رفع آنها و ایجاد ارتباطهای تولیدی جدید میان این بخش و سایر بخشها

۴- بررسی بخش صنعت

الف: بررسی وضع موجود صنایع، بویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی و ارزیابی امکانات رشد و سرمایه‌گذاری در این بخش

ب: ارزیابی برنامه پنج ساله دولت جمهوری اسلامی ایران در رشته‌های عمدۀ صنایع کشور، بررسی تنگناها و مشکلات خاص صنایع کشور

ج: چگونگی ایجاد ارتباط تولیدی بیشتر میان این بخش و سایر بخشها

د: بررسی صنایع دستی ایران و امکانات رشد و توسعه آن بویژه در روستاهای کشور

۵- بررسی بخش بازرگانی و خدمات اقتصادی

الف: وضعیت بخش بازرگانی پس از پیروزی انقلاب و سهم آن در تولید ناخالص ملی

ب: بررسی تنگناها و مشکلات این بخش همراه با تأثیر مصوبات مجلس شورای اسلامی در این زمینه

ج: بررسی نظام بانکی کشور پس از تصویب قانون عملیات بانکی بدون ریا ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی، راهها و ارتباطات

الف: بررسی خدمات مخابرات و ارتباطات (تلفن، پست و تلگراف) و برنامه‌های دولت در این زمینه

۶- بررسی سیاستهای مالی و پولی دولتها پس از انقلاب

الف: میزان کسری بودجه و منابع درآمد و موارد مصارف بودجه کل کشور

ب: وضعیت تولید، اشتغال و تورم

ج: سیاست پولی و ابزارهای آن

د: میزان و انواع مالیاتها و اهمیت آن

۷- تحلیل اقتصاد ایران بر اساس الگوهای اقتصاد سنجی کلان موجود

سر فصل دروس اختیاری

مبانی فقهی اقتصاد اسلام (۱)

(۰۵۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲) و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: آشنا ساختن دانش پژوهان با مبانی و ضوابط اقتصادی فقه و آماده سازی اذهان دانش پژوهان جهت شناخت سیستم اقتصاد اسلامی و تطبیق اصول و مبانی با نظریات اقتصاد امروزی

سربلند دروس: (۵۱ ساعت)

مفهوم حق، تفاوت حق و ملک، حق و حکم، منشأ حق (امری است جعلی و انسانی یا غریزی و فطری) انواع حقوق (حقوق فطری، حقوق موضوعه و حق الاختصاص). مفهوم مال، ملاک مالیت اشیا (احتیاج انسان، ندرت و کمیابی یا مفید بودن)، رابطه قیمت کالا با مالیت، مالیت اشیاء و ارزش اضافی.

مفهوم مالکیت، منشأ مالکیت (اعتباری یا فطری) رابطه مالیت و مالکیت - حدود و انواع مالکیت آنچه قابلیت تملیک ندارد. مکاسب محترمه، راههای کسب مالکیت خصوصی، مشروط بودن و محدود بودن مالکیت خصوصی، مشروط بودن مالکیت خصوصی در چه قسمتی است (نحوه تملک، نحوه تصرف و...) تفاوت‌های مالکیت عمومی و مالکیت دولتی، انفال و اقطاع، محدوده مالکیتهای دولتی، بررسی اقسام زمین و مالکیت آن در فقه اسلامی.

وقف، انواع وقف، اصطلاحات مهم وقف، سابقه تاریخی وقف، فرق وقف با حبس، آیا وقف از عقود است یا ایقاعات و اگر از عقود است قبول آن را چه کسی عهده‌دار می‌شود. اگر موقوف عليهم منقرض شدند تکلیف وقف چیست. بحث در اطراف متولی وقف، نظارت حکومت بر وقف، نقش اقتصادی اجتماعی اوقف. مالیات‌های اسلامی، مفهوم زکات، سابقه تاریخی زکات، ظروف زکات، خمس، سابقه تاریخی خمس، بحث در مفهوم غنیمت - آیا خمس و زکات در ذمه است یا متعلق به خودمان. چرا در صدر اسلام زکات را دولت مطالبه می‌نمود ولی خمس مطالبه نمی‌شد - مالیات‌های عرفی و اجتهادی، بحث در لزوم یا عدم لزوم مالیات‌های عرفی.

مبانی فقهی اقتصاد اسلام (۲)

(۰۵۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: مبانی فقهی اقتصاد اسلام (۱)

هدف: آشنا ساختن دانش‌پژوهان با مبانی و ضوابط اقتصادی فقه و تشحیذ ازهان دانش‌پژوهان جهت شناخت سیستم اقتصاد اسلامی و تطبیق اصول و مبانی مربوط با نظریات اقتصاد امروزی

سrfصل دروس: (۵۱) ساعت

بیان چند قاعده فقهی

قاعده لا ضرر - معنی لغوی ضرر و ضرار، مستند فقهی قاعده مدلول فقهی حدیث - تعارض میان قاعده لا ضرر و قاعده تسلیط - تعارض دلیل ضرر و ادله احکام، تعارض دلیل لا ضرر با خودش نسبت به دو مورد ضرر - مراد از ضرر منفی چگونه ضرری است، (شخصی یا اجتماعی)

قاعده تسلیط

مستند فقهی قاعده - حدود اعمال قاعده - تعارض قاعده تسلیط با سایر ادله و قواعد مجرای قاعده تسلیط

قاعده لاحرج

مستند قاعده لاحرج - مواردی که این قاعده اجرا می‌شود - حکومت قاعده لاحرج نسبت به سایر قواعد. بحث در احکام اولیه و ثانویه شرایط احکام ثانویه - تشخیص موضوع ضرر و حرج بر عهده کیست - بحث در جعله و قرارداد، با توضیح، شرط، مستند، لزوم شرایط، شرایط صحبت شرط، شرط ضمن العقد - شرط خارج از عقد شرط ابتدایی بحث در مضابه با توضیح در مورد این که آیا مضاریه از عقود جایز است یا لازم - آیا مضاریه در غیر طلا و نقره جایز است - آیا یکی از طرفین می‌تواند حق السهم خود را در مقابل مبلغی به دیگری واگذار کند - آیا مضاریه منحصر به داد و ستد است یا در امور تولیدی غیر قابل اعمال است.

بحث درباره شرکتها با بیان انواع شرکت (شرکت در عین، شرکت در منفعت، شرکت در حق و...) ارکان اصلی شرکت، شرایطی که می‌توان در تشکیل شرکت پیش بینی نمود (شرایط فک قرارداد) شرایط باطل - شرکتهای باطل (شرکت معاوضه، ابدان، وجوه)

بیع - اجاره - صلح

تعریف بیع، شرایط صحت بیع - اقسام بیع - شرایط متعاملین - بیع اوراق بهادر - بیع ربوی
تعریف اجاره - شرایط صحت اجاره - شرایط متعاقدين - شرایط عوضیں - تفاوت اجاره با سایر
قراردادها انواع خیارات - اجیر - شرایط شخص اجیر
استخدام چگونه عقدی است - آیا مسائل کارگری عصر ماشینیسم با استفاده از عقود اجاره و جuale
و مانند آن قابل حل است
صلح، شرایط صحت صلح - شرایط متصالحین، بحث در مال المصالحه و مورد المصالحه
معاملات مستقله:
ربا و تحلیل فقهی آن
بیمه و مسائل مربوط به آن
رقابت کامل و تحلیل آن از دیدگاه اسلامی
آیا قیمتها باید آماده باشند یا کنترل شده و آیا کنترل قیمت بر مبنای قواعد خاص همچون قاعده لا
ضرر می باشد یا از اختیارات دولت اسلامی است
ملک جواز یا عدم جواز معاملات کشور اسلامی با کشورهای غیر مسلمان - تحلیل ضوابط و قوانین
مربوط به گمرک از واردات از نظر مبانی فقهی

بانکداری اسلامی

(۰۵۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: پول و بانکداری

هدف: عبارت از آشنا ساختن دانش پژوهان با نقش پول و مؤسسات مالی در فعالیتهای اقتصادی در صدر اسلام و بررسی عملکرد بانکداری بدون ربا و ماهیت سیاست پولی در اقتصاد اسلامی

سرفصل دروس:

- ۱- تعریف پول، انواع، و... وظایف آن در صدر اسلام - تحلیلی از وظایف پول در اسلام
- ۲- بررسی قانون بانکداری بدون ربا در ایران تحلیل تئوریکی و تجربی از مواد این قانون، تنگناها و مشکلات اجرایی آن.
- ۳- نقش آموزش عمومی نسبت به بانکداری بدون ربا - بررسی راههای گذر از یک تفکر بانکداری ربوی به بانکداری بدون ربا
- ۴- بانکداری تجاری و تخصصی در نظام بانکداری بدون ربا (منابع و مصارف)
- ۵- انواع سپرده‌های بانکی، حقوق سپرده‌گذار و بانک در مقابل همدیگر، سود بانک و نحوه تقسیم آن میان سپرده‌گذاران.
- ۶- بانکداری مرکزی و سیاستهای پولی در نظام بانکداری بدون ربا
- ۷- عقود اسلامی به عنوان ابزار تخصیص منابع بانکی - بررسی کاربرد و عملکرد هر کدام در ایران
- ۸- جایگاه و نقش مؤسسات اعتباری و غیر بانکی در نظام بانکداری بدون ربا (صندوقهای قرض الحسن، شرکتهای بیمه، شرکتهای سرمایه‌گذاری و...)
- ۹- بهره، کارمزد ربا و سود بانکی (سپرده‌گذار)، علل تحریم ربا اسلام (بررسی دیدگاههای مختلف در مورد بهره کلاسیکها، نشوکلاسیکها و...)
- ۱۰- رابطه سیستم بانکی با دولت در نظام بانکداری بدون ربا
- ۱۱- مروری بر تجربه بانکداری بدون ربا در ایران و سایر کشورها

اقتصاد سنجی نظری

(۰۵۴)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۱) و کلان میانه (۱) اقتصاد سنجی عمومی

هدف: آشنا ساختن دانش پژوهان با روش‌های برآورد و آزمون الگوهای اقتصادی در سطح پیشرفته

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مرور مختصر آماری

۲- رگرسیون وقتی که واجد شرایط مفروضات اساسی است

۳- رگرسیون وقتی که واجد شرایط مفروضات اساسی نیست

۴- مدل‌های معادلات همزمان

شناسایی، تخمین زننده‌های یک معادله‌ای (LIML, 2sLS, I. V....)

(FLML, 3SLS) مقایسه تخمین زننده‌ها مدل‌های تخمین معادلات ساده شده، مدل‌های پویا

۵- سایر الگوها

تأثیرهای توزیع شده، متغیرهای کیفی، یکجا کردن اطلاعات آماری مقطعی و سریهای زمانی،

روشهای بیز، خطای تعیین، الگوهای غیر خطی، سریهای زمانی، ضرایب تصادفی، انتظارات

عقلایی

اقتصاد سنجی کاربردی

(۰۵۵)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲)، کلان میانه (۲) و اقتصاد سنجی عمومی
هدف: آشنا ساختن دانش پژوهان با هنر ساختن مدل‌های اقتصاد سنجی بر اساس واقعیات جامعه که در قالب آمار و ارقام آمده است به منظور استفاده در آزمون فرضیه‌های اقتصادی و ارائه پیش‌بینی جهت اتخاذ سیاست‌های اقتصادی

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مقدمه: مشخص کردن مدل - برآورد - آزمون فرضیه - پیش‌بینی

۲- مصرف: فرضیه درآمد قابل تصرف - فرضیه درآمد نسبی - فرضیه درآمد دائمی - فرضیه تداوم عادت، فرضیه دوران زندگی

۳- تولید: تابع تولید کاب داگلاس - تابع تولید چند عامله - تابع تولید لگاریتمی متعالی

۴- سرمایه گذاری: برآورد مدل‌های مختلف سرمایه گذاری - توابع سرمایه گذاری با توزیع وقفه

۵- تورم: مدل‌های تورم

۶- پول: تابع تقاضا برای پول

۷- تجارت بین الملل: مدل‌های مربوط به واردات و صادرات

۸- سرفصل مناسب در خصوص اقتصاد ایران که به اندازه کافی در آن زمینه تحقق شده باشد

تجارت بین الملل

(۰۵۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲) و کلان میانه (۲)

هدف: شناخت سیاستها و الگوهای بازارگانی خارجی و پرداختهای جهانی در سیستم‌های مختلف و ارتباط آنها با مسائل اقتصاد داخلی

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- تئوریهای کلاسیک:

عرضه، تقاضا و تعادل بین المللی

۲- تئوریهای نوکلاسیک

هزینه فرصت، منحنی بی‌تفاوتی جامعه و مزیت نسبی، تعادل بین الملل، بازدهی فراینده

۳- تئوری مدرن

شدت کاربرد عامل تولید و فراوانی عامل تولید، نسبتهای عوامل تولید، قیمت عامل تولید و قیمت‌های کالاهای، علل و معلول تجارت بین الملل، معماهی لتوتیف

۴- رشد اقتصادی و تجارت

اثر رشد اقتصادی روی تجارت، منابع مؤثر در رشد اقتصادی و تجارت بین الملل، رشد در یک اقتصاد باز ساده با روند تجارت در کشورهای در حال توسعه و پیشرفت

۵- تجارت و رفاه

تجارت و رفاه افراد، دستاوردهای تجارت بین الملل

۶- سیاستهای تجارت بین الملل

مالیات‌های واردات و صادرات: در مورد یک کشور در حال توسعه و مورد یک کشور بزرگ. مالیات‌های تجاری و رفاه، اثار داخلی تجارت بین الملل، بحث صنایع نویا و اهداف غیر اقتصادی، نظریه‌های تجاری، روش - تعادل جزئی و کلی، سیاستهای بازارگانی و مبادلات بین المللی ایران، شرکتهای چند ملیتی در سیستمهای اقتصادی بازارگانی دولتی

مالیه بین الملل

(۰۵۷)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنياز: تجارت بین الملل

هدف: آشنا ساختن دانش پژوهان با دشواریهای کنونی اقتصاد جهان، از لحاظ پولی و مالی و روند آینده آنها، شناختن نهادهای پولی و مالی بین المللی و مکانیسم های پولی و مالی و تحولات آنها از جنگ جهانی دوم تا به امروز، آشنایی با راه حلهایی که برای بهبود یافتن وضع پولی و مالی بین المللی ارائه شده است. بررسی تحلیلی سیاستهای پولی و مالی که با توجه به اوضاع کنونی و آینده بین المللی باید برای ایران برگزید.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- بازار ارز بین الملل و تراز پرداختها

بازار ارز بین الملل، تراز پرداختها، عرضه و تقاضا برای ارز خارجی و پول داخلی، تجارت کالاهای و بازار ارز بین الملل: الگوی تعادل جزئی سیستم نرخ متغیر ارز: تعادل و ثبات در بازار مبادلات لحظه‌ای و تعادل چند جانبی در بازار لحظه و بازار پیش خرید، نرخ ثابت ارز: استاندارد طلا و ثبیت قابل تنظیم نرخ

۲- تأثیر قیمت و درآمد و سیاستهای توازن داخلی و خارجی
مدل مبنا، مکانیزم و تنظیم درآمد، نرخ ارز متغیر و نظریه اشتغال، مسئله پرداختهای انتقالی، تضاد بین توازن داخلی (اشغال کامل) و توازن خارجی (تراز پرداختها) و راه حل مید، کنترل مستقیم

۳- جریان پول و سرمایه

استاندارد طلا، روش کلاسیک، روش کینز، سیاستهای پولی، مالی و توازن داخلی و خارجی: یک اقتصاد باز، الگوی دوکشور، طبیعت ناثابت تراز پرداختها

برنامه ریزی اقتصادی

(۰۵۸)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: توسعه اقتصادی

هدف: هدف از این درس عبارت است از ارتقای بینش دانش پژوهان نسبت به شرایط زمینه ساز برنامه ریزی اقتصادی و نظریات مختلفی که در این رابطه و در دنیای امروز اعتبار علمی کسب نموده است. در این درس تأکید خاصی در بررسی روش‌هایی خواهد بود که احیاناً در چهارچوب اقتصاد اسلامی قابل استفاده باشند.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مقدمه

توسعه اقتصادی و توجیه نقش برنامه ریزی در توسعه اقتصادی

۲- شرایط و پیش نیازهای برنامه اقتصادی

آمار و اطلاعات، سازمان و روشها

۳- جنبه‌های کیفی برنامه

نظم بهینه اجتماعی، اقتصاد رفاه، تعدیل منافع فردی در برخورد با منافع جمعی، بهسازی اصول در بعضی از کشورهای در حال توسعه - هدفهای غیر اقتصادی برنامه (استقلال، خودکفایی و عدم وابستگی، بسط فرهنگ و ارزش‌های اسلامی...)

۴- جنبه‌های کمی برنامه و انواع برنامه

برنامه ریزی کلی (در سطح کلان)، ضرائب فنی کلی، برنامه ریزی در یک فعالیت یا بخش اقتصادی واحد، برنامه ریزی در چهارچوب دو بخشی و یا چند بخشی، برنامه ریزی خرد و ارزیابی طرحهای عمرانی، برنامه ریزی منطقه‌ای، برنامه ریزی شهری، برنامه ریزی روستایی

۵- برنامه ریزی سیاستهای اقتصادی

سرمایه گذاری در بخش دولتی، اعمال سیاست اقتصادی در بخش خصوصی، اعمال سیاست اقتصادی در بخش تعاضی

۶- روش‌های ریاضی برنامه‌ریزی: تخصیص منابع

برنامه‌ریزی خطی در سطح کلان، بخش واحد، برنامه‌ریزی خطی در چهارچوب چند بخشی یا سیستم لوثتیف، ثوری کنترل بهینه

۷- روش‌های برنامه‌ریزی و اعمال سیاست (ابزاری)

برنامه‌ریزی در سطح کلان تعادل کلی، برنامه‌ریزی در سطح فرد تعادل جزئی، برنامه‌ریزی در چهارچوب چند بخشی سیستم لوثتیف.

۸- جنبه‌های پویای روش‌های مختلف برنامه‌ریزی

۹- برنامه‌ریزی بین المللی

تجربه برنامه‌ریزی شوروی: برنامه‌ریزی متمرکز، تجربه برنامه‌ریزی غرب، برنامه‌ریزی گستته، سایر تجربیات در برنامه‌ریزی، تجربه برنامه‌ریزی در کشورهای جهان سوم (شامل هندوستان و ایران)

۱۰- مشکلات و نقایص برنامه‌ریزی و کاربرد برنامه

عملکرد برنامه‌ها و مطالعات موردی

اقتصاد پولی

(۰۵۹)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: آشنایی با نظریه‌های پولی و استفاده از آن در تحلیل مسائل اقتصادی کلان

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- تعریف پول، نقش پول در اقتصاد پولی، بازارهای پولی و مالی

۲- پایه‌های تئوریک تقاضا برای پول، تراز حقیقی، ثروت و احیای نوکلاسیک‌ها

۳- تقاضای کلان برای پول: بررسی تحقیقات تجربی و ابداعات مالی و درجه جانشینی میان پول و سایر
دارائیهای مالی

۴- تقاضا برای پول و مدل‌های رسیدگی به موجودی که بر اساس میانگین واریانس انجام می‌شود.

۵- ساختار دوره‌ای بهره و تقاضا برای پول و دیدگاه اسلام از نرخ بهره

۶- عرضه پول و عوامل مؤثر در تغییر عرضه پول و ماهیت درون سیستمی عرضه پول

۷- توزیع، رشد و تقاضا برای پول

۸- تورم، رشد و عرضه پول

۹- کردار مصرف‌کننده و تقاضا برای پول

۱۰- کردار بنگاه تولیدی یا بازرگانی و تقاضا برای پول

۱۱- مروری بر نظریه‌های پولی و سیستم مالی

۱۲- تئوری پولی و اهداف آن، ابزارهای کنترل حجم پول، تأخیر در اثربخشی سیاستهای پولی

۱۳- سیاستهای پولی دولت: سیاستهای پولی دولت قبل از انقلاب، سیاستهای پولی دولت بعد از انقلاب (قبل از اجرای لایحه حذف بهره)، سیاستهای پولی و تأثیر آن بر تقاضا و عرضه پول، روند سیاستهای پولی در سیستم بانکداری بدون ریا

۱۴- سیاستهای جدید پولی با توجه به اجرای قانون حذف بهره و مشکلات مربوطه

۱۵- تورم، بیکاری و سیاستهای پولی، تورم ناشی از تقاضای اضافی، منحنی فیلیپس مبادله بین بیکاری و تورم ناشی از فشار هزینه‌های تولیدی، تولید و تورم، رهنمونها و کنترلها

۱۶- سیاستهای پولی در اقتصاد بین الملل: نرخ تبادل ارز، مکانیزم جریان طلا، سیستم برتن و ودز، پول و ارز بین المللی

۱۷- سیاستهای پولی، نتیجه‌گیری: ساختار سیاستگذاری و جهت سیاستهای پولی

اقتصاد بخش عمومی (۱)

(۰۶۰)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: تجزیه و تحلیل نظریه‌های پیشرفته اقتصاد بخش عمومی در زمینه مخارج و سرمایه‌گذاری‌های این بخش با استفاده از الگوهای تحلیل نظری و الگوهای تجربی در مورد کشورهای پیشرفته صنعتی و کشورهای در حال توسعه و نیز در ارتباط با نظام اقتصادی اسلام

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مالیات و عرضه کار

مالیات بر دستمزد، مالیات بر درآمد، تحلیل اثر جانشینی و درآمدی، مالیات‌های مثبت و منفی،

مالیات بر بازار کار رسمی و انتقال کار به بازار غیر رسمی

۲- مالیات و پس‌انداز و ریسک

تحلیل مدل اصلی، بررسی مالیات به پس‌انداز مثبت و منفی، پذیرش ریسک و تصمیمات مالی

۳- وقوع مالیات بر شرکتها، وقوع مالیات در شرایط رقابت ناقص، انحصار رقابتی ساختار تولید

۴- بدھی و مالیات در اقتصاد در حال رشد

رشد و مالیات، مدل رشد متعادل، محدودیت در قرضه مالی

۵- اثر مالیات در توزیع درآمد و هزینه عمومی

مالیات، خرج و توزیع مجدد درآمد، مدل توزیع درآمد، مطالعه تجربی محتوای توزیع مجدد درآمد

بودجه دولت

۶- ساختار مالیات غیر مستقیم

مسئله مالیات «رمزی» (Ramsey) کاربرد نتایج «رمزی» (Ramsey) بهبود جزئی رفاه و تحول

مالیاتی، مالیات بهینه در اقتصاد

اقتصاد بخش عمومی (۲)

(۰۶۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد بخش عمومی (۱)

هدف: بررسی و تجزیه و تحلیل نظریه‌های پیشرفته مالیاتی و نظامهای مالیاتی متداول در سایر کشورها از نظر اثارات مالیات‌های مختلف بر کارایی اقتصادی، توزیع درآمد جامعه و سیاستهای تثبیت اقتصادی و در مقایسه با نظام مالیاتی اسلام و تجربه مالیاتی کشور

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- نظریه دستوری (Normative) اقتصاد بخش عمومی

بهینه پرتو و اقتصاد رفاه - اهداف معیار در مالیه عمومی

اصول ارزشیابی هزینه‌ها - اندازه‌گیری هزینه و فایده - نرخ تنزیل هزینه برنامه

۲- قیمت‌گذاری و تولید در بخش عمومی

گریز از قیمت‌گذاری بر حسب هزینه نهایی - انتخاب تکنیک و کارایی تولید

۳- کالاهای عمومی و کالاهای خصوصی تولید شده به وسیله تولید

حد مطلوب ارائه کالاهای عمومی خالص - حد مطلوب توزیع کالاهای عمومی خالص - کالاهای

خصوصی تولید شده بوسیله بخش عمومی

۴- کالاهای عمومی محلی و ازدحام

حد مطلوب ارائه کالاهای عمومی محلی - تعادل بازار و بهینگی

۵- اثرات اقتصادی تأمین مالی بخش عمومی

هزینه رفاهی تأمین مالی دولت از جنبه دستوری و Positive دولت و بخش عرضه در اقتصاد

۶- عدم کارایی بوروکراسی

عدم کارایی در تخصیص منابع - عدم کارایی نظریه اقتصادی بوروکراسی در مدل‌های مختلف رشد

به بخش عمومی

۷- حفظ درآمد لازم، پرداختهای احتمالی و بازنشتگی

اقتصاد منابع طبیعی

(۰۶۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲)

هدف: آشنا شدن با الگوهای تحلیل بهره‌برداری از منابع طبیعی تجدیدپذیر و ناپذیر و ارزیابی تأثیر سیاستهای حفاظتی و فنی بر حفظ ذخایر و جریان بهره‌برداری از آنها

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- زمین

اجاره، قیمت و مقدار زمین - دیدگاه کلاسیکها و نیوکلاسیکها درباره زمین عرضه و تقاضای زمین اهمیت موقعیت زمین، الگوی وانتون و اشکال توسعه یافته آن - تأثیر نظام بهره‌برداری از زمین بر کارآیی و امتیازات بهره‌برداران - الگوی کاربرد بهینه زمینهای شهری و کشاورزی

۲- آب

قیمت، عرضه و تقاضای آب - نحوه ذخیره و توزیع آبهای سطحی - شیوه‌های استفاده از آبهای زیرزمین - چگونگی پخش سیلال - ارزیابی منابع و هزینه‌های سرمایه‌گذاری در منابع آب

۳- شیلات

الگوی بهره‌برداری از منابع طبیعی مشترک به طور آزاد و تحت مراقبت - الگوی زیست اقتصادی شیلات - تنظیم بهره‌برداری توسط دولت از طریق وضع مالیات، تعیین سهمیه و صدور پروانه - ارزیابی سرمایه‌گذاری برای پرورش ماهی در آبگیرهای داخلی - بررسی تعاوینهای صیادی

۴- جنگل و مرتع

تابع رشد درختان و بوته‌ها - زمان مطلوب قطع اشجار، دوره کاشت و برداشت تأثیر نظام بهره‌برداری از جنگلها و مرتع در حفظ و استفاده از آنها - نحوه تعیین ظرفیت چرای مراع، اقتصاد احیاء مراع و جنگل‌های مخروبه

۵- محیط زیست

تعریف، تقسیم بندی و تحلیل اثرات خارجی - منابع و هزینه‌های جلوگیری از آلودگی - شیوه‌ها و ابزارهای مختلف حفاظت محیط زیست، ارزیابی تأثیر قانون لا ضرر، نقش بخش عمومی و نهاد بازار در حفظ محیط زیست

۶- معادن

الگوی بهره‌برداری از معدن توسط یک بنگاه و کل صنعت - عوامل مؤثر بر نرخ بهره‌برداری - تأثیر ساخت بازار بر نحوه و میزان بهره‌برداری - تأثیر تکنولوژی و کشف ذخایر جدید

۷- نفت و انرژی

بررسی و تحلیل بازار داخلی و بین‌المللی نفت و سوخت - نحوه قیمت‌گذاری نفت و توزیع آن در بازار داخلی - بررسی اوپک و عملکرد آن - تحلیل الگوهای رفتاری برای اوپک - سیاست مطلوب بهره‌برداری از ذخایر نفت و گاز

اقتصاد نفت و نیرو

(۰۶۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: منظور از ارائه این درس بحث در مفاهیم و نظریات موجود در اقتصاد انرژی، اقتصاد نفت و اقتصاد محیط زیست می‌باشد. در این درس نیز اهمیت صنعت نفت در اقتصاد ایران و ارتباط قیمت نفت با قیمت انرژی و همچنین اوپک در بازار جهانی نفت مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. بعلاوه، وضعیت اوپک در بازار پولی (ارزش دلار) در بازار مالی (نرخ بهره بین الملل) و در بازار آزاد (قیمت تک محموله) مطالعه می‌شود. سیاستهای مقررات دولتی به منظور جلوگیری از آلودگی‌های محیط زیست و همچنین حفظ و توسعه مواد انرژی و کنترل مصارف آن در این درس بررسی خواهند شد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- کلیات راجع به اقتصاد انرژی

منابع انرژی شامل انرژی حاصل از سوخت فسیلها، انرژی خورشیدی، انرژی اتمی، انرژی حاصل از نیروی آب

انرژی حاصل از سوخت فسیلها: نفت طبیعی، ذغال، گاز و نفت مصنوعی
انرژی به عنوان عامل تولید در مقابل عامل تولید دیگر، قیمت انرژی به عنوان تابعی از قیمت‌های
منابع انرژی دیگر

ترازانه انرژی در کشورهای عمدۀ مصرف کننده نفت (کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصاد و
توسعه)

۲- تقاضا برای انرژی و عرضه انرژی

تقاضا برای منابع انرژی واحد، تقاضا برای انرژی کل، تقاضا برای انرژی در بخش‌های مختلف اقتصادی،
کشش‌های کوتاه و بلند مدت انرژی، ابعاد فنی منابع انرژی، اثرات کوتاه و بلند مدت افزایش در
قیمت انرژی، قیمت نفت و قیمت انرژی، تحلیل تعادل در بازار انرژی، مصارف انرژی و صرفه
جویی در مصارف انرژی در طول زمان

۳- کلیات راجع به اقتصاد نفت

اهمیت نفت به عنوان کالای اقتصادی و سیاسی، رابطه بین توسعه اقتصادی و نقش نفت در توسعه منابع انرژی دیگر از نظریه تحولات تاریخی، اقتصاد سیاسی نفت و پیدایش صنعت نفت در دنیا، توسعه و تحول قراردادهای نفتی، شرکتهای بزرگ نفت و چند ملیتی، بررسی روابط بین کشورهای صاحب نفت و شرکتهای نفتی و سیر تحولات کلی قراردادهای سنتی نفت، تحولات نحوه سیستمهای قیمت‌گذاری، مبنای قیمت‌گذاری در یک محل ثابت، در دو محل ثابت، قیمت اعلان شده و قیمت نیمه راه

شرکتهای چند ملیتی در مقابل شرکتهای مستقل و غیر مستقل و سیر تاریخی آنها

۴- اقتصاد اوپک

نظریات راجع به اوپک: نظریه کارتل، حق مالکیت، نظریه سرمایه‌گذاری، توسعه مبنی بر درآمد نفت، نظریه مکانیسمهای بازار رقابت

مدلهای بهینه سازی صوری و دینامیک مربوط به اوپک: پیش‌بینی مسیر زمانی قیمت نفت کارتل اوپک، ارزیابی پایداری و عدم پایداری کارتل اوپک، تعیین معیار اندازه‌گیری قدرت کارتل نفت تغییرات میزان تولید، ذخایر اثبات شده نفت، ظرفیت تولید در سالهای گوناگون برای اعضاء اوپک، مقایسه روند میزان تولید و ذخایر نفت اوپک در دنیا

۵- اوپک در بازار پولی و مالی دنیا

قیمت نفت اوپک در ارتباط با: ارزش دلار، میزان نرخ بهره بین الملل در بازار مالی، قیمت نفت در بازار تک محموله بین الملل برای رفتار اوپک

۶- بازار جهانی نفت

تقاضای نفت: تقاضای مشتق شده برای نفت خام، تقاضا برای قرادادهای نفتی، تقاضا برای نفت استخراج نشده در بازار دارایی، تقاضای نفت فروخته شده در کشورهای عمدۀ مصرف کننده نفت. تأثیر تغییرات قیمت نفت بر تولید ناخالص داخلی در کشورهای عمدۀ مصرف کننده نفت، تحولات تاریخی بر میزان مصرف نفت در کشورهای عمدۀ مصرف کننده و وارد کننده نفت، انحصار خرید نفت توسط کشورهای عمدۀ مصرف کننده نفت

عرضه نفت:

منابع و ذخایر نفتی جهان در گذشته و حال و پیش‌بینی آنها در آینده و برای آینده، نسبت ذخایر به تولید و نسبت تولید، ظرفیت تولید در کشورهای عضو اوپک و غیر اوپک، ظرفیت تولید و انواع آنها، ذخایر نفت و انواع آنها، منحنی عرضه نفت بر طبق نظریه در درآمد نفت مبنی بر سرمایه گذاریهای تولیدی

۷- نفت و توسعه انواع منابع انرژی دیگر

مسایل مربوط به رقابت در تولید نفت سنتی و نفت غیر سنتی، تخمین هزینه متوسط انواع منابع

انرژی غیر از نفت و مقایسه آن با افزایش قیمت نفت

پیش‌بینی سرمایه‌گذاری در انواع منابع انرژی غیر از نفت و ارزیابی

۸- اقتصاد محیط زیست

چندین موضوع در نظریه کنترل محیط زیست

طبقه بندی صرفه جویی‌های خارجی اقتصادی: صرفه جویی‌های خارجی در تولید و مصرف،

صرفه جویی‌های خارجی در اقتصاد عمومی در مقابل اقتصاد خصوصی مالیات‌های دولتی در مقابل

کمکهای مالی دولت (مالیات منفی). مالیات‌ها در مقابل استانداردها

۹- مسائل مربوط به آلودگی‌های محیط زیست

شیوه‌های جلوگیری از آلودگی محیط زیست،

شیوه‌های جلوگیری از آلودگی محیط زیست، اندازه‌گیری سود نهایی و کیفیت محیط زیست ناشی

از جلوگیری از آلودگی هوا، معیارهای آلودگی آب و نحوه مقابله با آن، شیوه‌های نو برای کنترل و

جلوگیری از آلودگی محیط زیست.

۱۰- سیاست و مقررات دولتی در استفاده از منابع انرژی و منابع طبیعی

سطح کارایی بیشتر و استفاده عادلانه از منابع طبیعی، شکست بازار آزاد در مقابل دخالت دولت در

اقتصاد منابع انرژی و نفت، شیوه‌های دومین و بهترین کارایی و اثرات مقررات در مواد نفتی و

انرژی، اثرات وجود و عدم وجود مقررات دولتی در منابع طبیعی

اقتصاد شهرب

(۰۶۴)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشیاز: اقتصاد خرد میانه (۱) و کلان میانه (۲)

هدف: فعالیتهای اقتصادی هر جامعه‌ای به صورت خاصی بر روی قلمرو جغرافیایی آن جامعه توزیع شده است. آنچه مسلم است غیر تصادفی بودن این توزیع فعالیتهاست. لذا، در دو درس پیشنهادی این زمینه سعی می‌گردد که دانش پژوهان را با ابزارهای اقتصادی که در توزیع فعالیتهای اقتصادی در یک کشور نقش دارد آشنا سازد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

مقدمه (تعریف شهر، علت وجود شهرها): نظریه‌های مکان یابی و استفاده از زمین شهری (از نقطه نظر واحدهای تولیدی، خانوارها، خدمات): بررسی نظریه‌های مختلف درباره ساخت شهری (از نقطه نظر تعادل عمومی): رشد شهری، توزیع شهرها از نقطه نظر اندازه، بررسی مسائل موجود درون شهرها (مسکن، فقر، حمل و نقل شهری، بیکاری، حاشیه نشینی، نقش دولت در شهرها).

اقتصاد منطقه‌ای

(۰۶۵)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۱) و کلان میانه (۲)

هدف: آشنایی با ابزارهای اقتصادی در تحلیل چگونگی و توزیع فعالیتهای اقتصادی در سطح منطقه

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

مقدمه (تعريف اقتصاد منطقه‌ای، تعريف منطقه،...)، اقتصاد فضا (نظریه مکان یابی کلاسیکها (مانند نظریه ویر Webber نظریه موزز Moses نظریه های مکان یابی و تعادل قیمت در فضا)، نظریه مکانهای مرکزی (نظریه کریستالر، لش،...) جریان کالا و عوامل تولید بین مناطق (مدل نیروی جاذبه Gravity، حرکت تکنولوژی مهاجرت) تعیین درآمد منطقه (حسابهای منطقه، مدل ضریب افزایش پایه اقتصادی Economic Multiplier Base)، جدول نهاده‌ها و ستاده‌های منطقه‌ای، روش‌های برنامه ریزی خطی، روش‌های اقتصاد سنجی)، توسعه و رشد منطقه

اقتصاد تولید

(۰۶۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشیاز: اقتصاد خرد میانه (۲)

هدف: هدف از این درس عبارت است از بالا بردن مهارت دانش پژوهان در تجزیه و تحلیل مسائل اقتصاد تولید با تأکید خاص در تولید محصولات کشاورزی است

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- خصوصیات تولید کشاورزی

تنوع محصولات - تنوع عوامل تولید - تأثیر عوامل تقریباً غیر قابل کنترل در تولید - ویژگیهای کشاورزی سنتی در مقایسه با کشورهای تجارتی

۲- انواع تکنولوژی تولید

تکنولوژی «کاب دوگلاس» - تکنولوژی با ضریب ثابت جانشینی (CES) - تکنولوژی خطی -
تکنولوژی لثون تیف (Leontief) - ضریب فنی جانشینی و اندازه گیری آن

۳- انتخاب بهینه (تکنولوژی غیر خطی)

تأمین حداکثر سود - تضمین حداقل هزینه - توابع هزینه و سود در تکنولوژی کاب دوگلاس و CES -
هزینه های کوتاه مدت و بلند مدت (ثبت و متغیر)

۴- مفهوم همزاد در رابطه با تولید (Duality)

تشخیص تکنولوژی از تابع هزینه - تشخیص تکنولوژی از تابع تولید - ارتباط بین تکنولوژی، هزینه و
تقاضای عوامل

۵- انتخاب بهینه (تکنولوژی خطی)

تأمین حداکثر سود - تضمین حداقل هزینه - روش هندسی - روش سیمپلکس Simplex - محاسبه
قیمت «سايه»

۶- محاسبه عرضه محصولات کشاورزی

تکنولوژی غیر خطی (برنامه ریزی کلاسیک و غیر خطی) - تکنولوژی خطی (برنامه ریزی خطی)
- مطالعات موردی داخلی و یا خارجی بر حسب موجود بودن

اصول حسابداری

(۰۶۷)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشیاز:

هدف: آشنایی با مفاهیم حسابداری، تجزیه معاملات و ثبت آنها. ثبت دفاتر روزنامه و کل. حسابداری خرید و فروش کالا، تنظیم صورتحسابهای مالی و تنظیم تراز آزمایشی و ترازنامه، کشف اشتباہات، اصلاح حسابها و بستن حسابها.

سرفصل دروس:

جلسه ۱- مفاهیم اساسی حسابداری: تعریف - مباحث تخصصی - موارد استفاده و کاربرد حسابداری.

جلسه ۲- آشنایی با ترازنامه: دارایی‌ها، بدهی‌ها، سرمایه، معادله اصلی حسابداری، انعکاس تغییرات دارایی، بدهی و سرمایه در ترازنامه مسائل.

جلسه ۳- صورتحساب سرمایه: انعکاس سرمایه در ترازنامه، تغییرات سرمایه طی دوره مالی، شکل صورتحساب سرمایه، مسائل.

جلسه ۴- صورت سود و زیان: تعریف سود و زیان، محاسبه سود و زیان یک دوره، مسائل.

جلسه ۵ و ۶- تجزیه معاملات و ثبت حسابها: دفترداری دوبل، تعریف و ماهیت حسابها، طبقه‌بندی حسابها، بدهکار و بستانکار کردن، حسابهای دارائی، بدهی و سرمایه، بدهکار و بستانکار کردن حسابهای سود و زیان، تهیه تراز آزمایشی، مسائل.

ارزیابی اقتصادی طرحها

(۰۶۸)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲) و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: شناختن موقعیت پژوهه در برنامه‌های توسعه اقتصادی و اهمیت تهیه و اجرای صحیح طرحها و پژوهه‌های فرایند پیشرفت اقتصادی کشور و روابط متقابل طرح و برنامه آشنایی با روش‌های تهیه و تحلیل اقتصادی پژوهه‌ها و ارزیابی آنها با توجه به معیارهای متفاوت اقتصادی - اجتماعی و آشنایی با شیوه‌های کاربرد تکنیکهای نظری موجود در موارد عملی و شرایط خاص ایران، تعیین ارزش‌های مناسب منابع و محصولات در شرایط متفاوت اقتصادی

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

- ۱- مراحل مختلف تهیه، ارزشیابی کنترل و مدیریت پژوهه
- ۲- اطلاعات اساسی در تهیه پژوهه‌ها
- ۳- روش‌های ارزشیابی اقتصادی پژوهه
- ۴- تفاوت‌های اساسی در ارزشیابی پژوهه‌های بخشی عمومی و خصوصی
- ۵- معیارهای غیر اقتصادی انتخاب پژوهه‌ها
- ۶- تحلیل خطر، ناطمینانی و حساسیت
- ۷- محاسبه قیمت‌های سایه‌ای و هزینه فرست عوامل کمیاب (ارز - نیروی انسانی - زمین)
- ۸- ارتباط سودآوری پژوهه و مقیاس تولید
- ۹- سنجش و کاربرد اثرات خارجی در تحلیل طرحهای بخش عمومی
- ۱۰- بهینه کردن مجموع طرحها و پژوهه‌های انتخاب شده در اقتصاد
- ۱۱- آشنایی با روش‌های کنترل و مدیریت پژوهه

سیر اندیشه‌های اقتصادی

(۰۶۹)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: اقتصاد خرد میانه (۲) و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: هدف از این درس در درجه اول آشنایی با تحول و تکامل نظریه‌های اقتصادی از مکتب ثوکلاسیک تا عصر حاضر و نتیجتاً درک جامع‌تر و مرتبط‌تری از تئوریهای اقتصادی و در درجه دوم، مقایسه این نظریات درگذشته با نظریات حال می‌باشد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- اصول و نظریات اقتصادی در مکتب ثوکلاسیک یا نهائیون

۲- اقتصاد آفرید مارشال و کمکهای علمی او به علم اقتصاد

۳- تحولات اقتصادی خرد بعد از مارشال

۴- تحولات اقتصادی کلان بعد از مارشال

۵- اصول و افکار نهادی: عقاید ویلن، کامنز و گالبرایت در مکتب نهادی

۶- اقتصاد کینز و مکتب کینزی: آماج حملات فکری کینز به اقتصاد ثوکلاسیک

۷- اقتصاددانان معاصر و تحولات اقتصادی بعد از کینز: مکتب ثوکینزینها و نظریات رشد اقتصادی،

حملات گالبرایت به اقتصاد ثوکلاسیک و جامعه صنعتی جدید، مکتب پولی فرید من و رستاخیز

مکتب ثوکلاسیک

نظامهای اقتصادی

(۰۷۰)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد میانه (۲) و اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: آشنایی با انواع کلی الگوهای سیستمهای اقتصادی و سیستم اقتصادی خاص چند کشور

سrfصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مفهوم کلی سیستمهای اقتصادی:

محل اجتماعی، تعریف سیستم اقتصادی، سیستم اقتصادی و ساختار اجتماعی، تنظیم زیر سیستمهای زیر سیستمهای ناجور، تنظیم و پویایی تغییر

۲- طبقه بندی سیستمهای اقتصادی بوسیله نوع مالکیت:

موضوعات کلی، موارد انتخابی: سیستم اقتصاد اسلامی

۳- طبقه بندی سیستمهای اقتصادی به وسیله سبک تخصیص منابع اقتصادی:

موضوعات کلی، موارد انتخابی سیستم اقتصادی اسلام

۴- معیارهای ارزیابی:

ملاحظات کلی، ابعاد قابل اندازه گیری، ابعاد غیر قابل اندازه گیری، آیا یک ارزیابی جامع ممکن است، ملاحظاتی در روش ارزیابی

۵- الگوی ارزشی سیستمهای اقتصادی:

انواع سیستمهای ارزشی، الگوهای خیالی قرن ۱۹ و سایر الگوهای قبل از مارکس، الگوهای خیالی آکادمیکی

الگوهای مارکسیستی بعد از سیستم سرمایه داری، الگوی اقتصاد اسلامی

۶- هماهنگی فعالیتهای اقتصادی:

چهار چوب نهاده ها - ستاده ها، شبکه اطلاعات، اختلالات و واکنشهای خطرناک

۷- سرمایه داری بازار و بخش دولتی:

نارسايي بازار، دولت در سیستم بازار همراه با نارسايي، تعلیق مکانیز بازار

۸- برنامه ریزی مدیریت مرکزی:

برنامه ریزی فرماندهی مرکزی، اصلاح برنامه ریزی مرکزی، نوچینی، یادداشت الحاقی درباره کوشا

۹- هماهنگی برای استغال کامل:

مدیریت تقاضای کل، هلند: برنامه‌ریزی سیاستها به عنوان کار عاری مورد قبول، سوئد: روش سیاسی عوامل تولید، فرانسه: پژوهش در ارزیابی تعمیم داده شده، آمریکا: کورمال رفتن به سوی یک موضوع کینز در سرزمین هایک، انگلستان: ایست در سرزمین کینز

۱۰- توزیع درآمد و تورم:

آیا مساوات معیار صحیحی است؟ آمار موهومی برای مقایسه موهومی، توزیع دوباره درآمد بطور منظم، کشور رفاه، فرآیند فشارهای تورمی، سیاستهای درآمدی نوع غربی، سیاستهای درآمدی نوع شوروی

۱۱- عملکرد رشد:

چگونگی سنجش عملکرد رشد، فرانسه: برنامه‌ریزی برای رشد ژاپن: توضیح یک اعجاز رشد، انگلستان: فرسودگی و پیری، نوع رشد شوروی

۱۲- سیر تحول بخش سرمایه‌داری صنعتی:

بزرگ شدن بازدهی فرآینده، نسبت به مقیاس شرکت سرمایه‌داری مدرن، سرمایه‌گذاری بخش عمومی از نوع انگلستان، سرمایه‌گذاری بخش عمومی از نوع ایتالیا، ژاپن، شوروی به سوی یک شرکت سوسیالیستی

۱۳- روش‌های توسعه کشاورزی:

اقتصاد توسعه و کشاورزی، سیر تحول بخش کشاورزی، انتقال منابع کشاورزی، سیستم مزرعه فامیلی، نوع سیستمهای کشاورزی شوروی دوگونگی مکزیکی، مزارع اشتراکی در اسرائیل

۱۴- روش‌های تجارت خارجی:

مزیت نسبی، مجزا کردن، تجزیه و انضمام در سیستمهای سرمایه‌داری بازار، انضمام اروپایی قدم به قدم، داد و ستد خارجی نوع شوروی، مقایسه انواع امپریالیزم اقتصادی: شرق در مقایسه با غرب، داد و ستد خارجی بین رقبا

۱۵- حاکمیت اقتصادی مصرف کنندگان:

تحلیل مفهوم حاکمیت اقتصادی مصرف کننده در سیستم سرمایه‌داری بازار، موقعیت مصرف کننده در اقتصاد با برنامه‌ریزی متمرکز

۱۶- حاکمیت اقتصادی کارگران:

ویژگیهای بازار کار، اتحادیه‌های کارگری و ترتیبات دیگر، تجربیات مختلف اتحادیه‌های کارگری، روح اتحادیه‌های کارگری ژاپنی، نمایندگی کارمندان و شرکت در مدیریت سیستم خود مدیریت، بنگاه یوگسلاوی، مطلقت شبه اتحادیه‌ها

۱۷- تغییر و پی‌آیی سیستمهای اقتصادی:

سرچشم تغییر، گرایش‌های معاصر، امید تغییرات آینده

اقتصاد ریاضی

(۰۷۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشناز: اقتصاد خرد میانه (۲) اقتصاد کلان میانه (۲)

هدف: آشنایی دانش پژوهان با مبانی ریاضی مباحث نظری اقتصاد

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱-داده - ستاده و مدل‌های مربوط به آن

مدل بسته، مدل باز، لثون تیف، نیازهای مستقیم و غیر مستقیم داده‌ها...

۲-مدل‌های بهینه سازی خطی

تحلیل فعالیت تولید، مجموعه تولید، تولید کارا و...

۳-مدل‌های بهینه سازی غیر خطی

نظریه تقاضای نئوکلاسیک، اثبات تحدب نظریه جایگزینی، بازده نسبت به مقیاس

۴-نظریه تعادل عمومی

تعادل در اقتصاد بازار، قانون والراس، نظریه تقاضای مازاد، ...

۵-مدل‌های پویای اقتصاد: مدل رشد متداول

مدل لثون تیف، مدل رشد فوق نویمن، ...

۶-رشد کارا و بهینه

کارآیی و بهینگی در مدل‌های پویا، اصول بهینه‌سازی، رشد کارا، ...

۷-پایداری (ثبات)

مفهوم ثبات، تحلیل ثبات، ثبات بازار، ثبات سیاست اقتصادی غیر مرکز

پژوهش عملیاتی

(۰۷۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس آموزش تحلیل ریاضی مربوط به تخصیص منابع محدود در تأمین هدف کارآیی است.

سفرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- برنامه‌ریزی ریاضی

برنامه ریزی خطی: فرم استاندارد، نظریه راه حل، روش سیمپلکس، دوگونگی (Cut Algorithm) (Dual)

برنامه ریزی با اعداد صحیح: روش شاخه - و مرز (Branch - and - Bound)

روش تقسیم ناحیه میسر، روش تراابری (Transporation Algorithm) الگوهای فهرستی

برنامه ریزی غیر خطی: بهینه سازی تک متغیری، بهینه سازی چند متغیره بدون قید، بهینه سازی چند متغیره مقید

برنامه ریزی نوع درجه دوم (Quadratic Programming)

برنامه ریزی پویای جبری

تحلیل شبکه‌ای

۲- روش‌های احتمالی (Probabilistic Methods)

نظریه بازیها

نظریه تصمیم‌گیری

برنامه ریزی پویای استوکاستیک

فرازندهای مارکف: زنجیره‌های مارکف (متناهی)، افقهای نامتناهی فرایندهای مارکف تولد - مرگ سیستمهای خطر انتظار

سیستمهای غیره - سیستمهای $M/M/1$ ، سیستمهای بانهاده نوع پوسان و نوع

Exponential Service Times

احتمال و استنباط آماری

(۰۷۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: آمار (۲)

هدف: هدف از این درس آشنا کردن دانش پژوه به اصول و تئوریهای آماری است که در قالب مدل‌های ریاضی بیان شده‌اند

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- احتمال

جبر مجموعه‌ها - و خواص احتمال - احتمال شرطی - استقلال تصادفی

۲- توزیع متغیرهای تصادفی گستته

متغیر تصادفی گستته - امید ریاضی - توابع مولد گشتاور توزیعهای برنولی - دو جمله‌ای هندسی، فوق هندسی و پواسن

۳- توزیع متغیرهای تصادفی پیوسته

متغیرهای تصادفی پیوسته - توزیعهای یکنواخت، نمایی، گاما - کای - دو، و نرمال

۴- نظریه توزیع نمونه‌گیری

توزیع توابع متغیرهای تصادفی، مجموع متغیرهای تصادفی مستقل، قضیه حد مرکزی

۵- برآورد پارامترهای جامعه

برآورد نقطه‌ای و فاصله‌ای میانگین واریانس یک جانبه اطمینان نسبتها

۶- آزمون فرضیه‌ها

آزمون فرضیه دریاره میانگین واریانس یک جامعه - آزمون فرضیه دریاره اختلاف میانگین‌ها -

قدرت - آزمون - بعضی از آزمونهای دیگر در آمار

۷- توزیعهای چند متغیره

توزیعهای چند متغیره گستته - ضربی همبستگی - توزیعهای شرطی - توزیعهای چند متغیره

پیوسته - توزیع نرمال دو متغیره

۸- برخی از موضوعات دیگر

تبديل متغیرهای تصادفی - بهترین ناحیه‌های بحرانی - آزمون نسبت درست نمایی آمار بسنده

سیاستهای کشاورزی

(۰۷۵)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشیاز: اقتصاد تولید

هدف: این درس مخصوص دانشپژوهان علاقمند به مسائل روستاهاست. منظور اساسی این درس عبارتست از بررسی سیاستهایی که بتواند شرایط زندگی خانوارهای کشاورز را بهبود بخشیده و برای رفاه جامعه بطور اعم مفید باشد. سؤالاتی که در این رابطه مطرح است این است که چه سیاستهایی می‌تواند امیدها و آرزوهای میلیونها نفر خانوار کشاورز ایرانی را برای زندگی بهتر برآورد سازد و چه سیاستهایی تاکنون اعمال شده و نتیجه آنها چه بوده است.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- طرح مسأله: اعمال سیاست در یک جامعه اسلامی

آزادی فردی و مسؤولیت اجتماعی، دامنه وظایف دولت

۲- روش: ارزشیابی هدفها، ابزار و نتایج سیاست کشاورزی

هدف تولید و توزیع، سیاست بعنوان ابزاری در راه نیل به هدف، بررسی آزمایشی برنامه‌های خاص دولتی

۳- برنامه‌های خاص بهبود تخصیص منابع

انواع اعتبارات کشاورزی، حفاظت خاک، توسعه شبکه‌های آبیاری شامل قنات

۴- سیاست تعیین قیمت محصولات کشاورزی

قیمت محصولات کشاورزی در مقایسه با سایر محصولات، آسیب پذیری کشاورزان به نوسانات قیمت، هدف و سطح حداقل قیمت، خرید مازاد محصولات، یارانه صادرات و پرداخت کمبود

قیمت، برنامه‌های صرف مازاد و مصرف، ارزشیابی

منابع و مأخذ

۱. - زبان تخصصی

1- The price system and Resource Allocation

Richard H. Leftwich

Tenth Edition (1988). The Dryden press, Hinsdale illinois pp.
630-637.

2- Macroeconomics, william s. Brown

prentice Hall, Englewood Cliffs N. J. (1988) pp. 536-551.

۲. - ریاضیات برای اقتصاد

۱- تحلیلهای ریاضی و کاربردهای آن در اقتصاد و بازارگانی ترجمه آقای حسینعلی پورکاظمی تنها، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

۲- ریاضیات عمومی ج ۱ و ۲ تألیف آقای حسینعلی پورکاظمی

2- Intriligator (Mathematical optimization and Economic Theory

prentice Hall 1971)

۱. - اقتصاد خرد میانه ۱

1- Varian, Hal, R., Intermediate Microeconomics, A modern Approach, W. W. Norton & company, New york, 1987.

2- Hirshleifer, Jack, price Theory and Applications, 4th edition, prentice Hall, 1988.

3- Friedman, Milton, price Theory Aldine publishing Company.

4- Layard P.R.G and Walters, A, Microeconomic Theory, Mc Graw Hill, 1978.

5- Nicholson, Walter, Microeconomic Theory, Basic principles and Extensions, The Dryden press, 1972.

6- Henderson J. and Quandt R. E., Microeconomic Theory: A Mathematical Approach, 3rd edition, Mc Graw Hill, 1980.

۲. اقتصاد کلان میانه ۱

- 1- Branson, H., W. Macroeconomic Theory and policy, 2nd editon, 1979.
- 2- ott, ott, Yoo Macroeconomic Theory, 1975.
- 3- Martin J. Baily, National Income and the Price Level, A study in Macroeconomic Theory, 1962.
- 4- Rovert crouch, Macroeconomics, 1972.
- 5- Gardner Ackley, Macroeconomics, Theory & policy, 1978.
- 6- Dornbusch, R., and Fischer s., Macroeconomics, 4th ed., 1986,
- 7- Laurence H. Meyer, Macroeconomics, A Model Bulding Approach, 1980.
- 8- Brown, William s., Macroeconomics, prentice Hall, Englewood cliffs N. j. 1988.

۳. اقتصاد خرد میانه ۲

موارد یاد شده در فهرست منابع اقتصاد خرد میانه ۱ و

- 1- Just Richard E., Hueth Darreli L., and schmitz A. , Applied Welfare Economics and public poli cy, prentice Hall, Inc. Englewood cliffs, N. J. 1982.

.۲- اقتصاد خرد جلد ۲ ترجمه محمود روزبهان ۱۳۶۸

۴. اقتصاد کلان میانه ۲

- 1- Branson, H. W., Macroeconomic Theory and Policy , 1979.
- 2- Ott, ott, Yoo, Macroeconomic Theory, 1975.
- 3- R. G. D. Allen, Macroeconomic Theory, A Mathematical Treatment, 1963.
- 4- Don patinkin, Money, Interest, and prices, 1965.
- 5- Lance Taylor Macroeconomic Models for Developing countries, 1979.
- 6- Rover J. Barro, Money, Expectations, and Business cycles, 1981.

- 7- K. Holden, D. A., Peel, and J. L. Thompson, Modeling the O. R. Economy, 1982.
- 8- Federal Reserve Bank of St. Louis, The Supply-side Effects of Economic policy, 1980.
- 9- Thomas J. Sargent, Macroeconomic Theory, 1987.
- 10- James H. Gaskins, Macroeconomic Theory, Static, Dynamics policy, 1982.
- 11- Hywel Jones, An Introduction to Modern Theories of Economic Growth.

۵- اقتصاد توسعه

- 1- Gersovitz, M. c. A. Diaz Alejandro, et al., The Theory and Experience of Economic Development, George Allen & Unwin.
- 2- Jones H., An Introduction to Modern Theories of Economic Growth, Nelson.
- 3- Ranis, G. and Schultz, T. P., The State of Development Economics, Basil Blackwell.
- 4- Basu, K., The Less Developed Economy, A critique of contemporary Theory, Pittman Press.

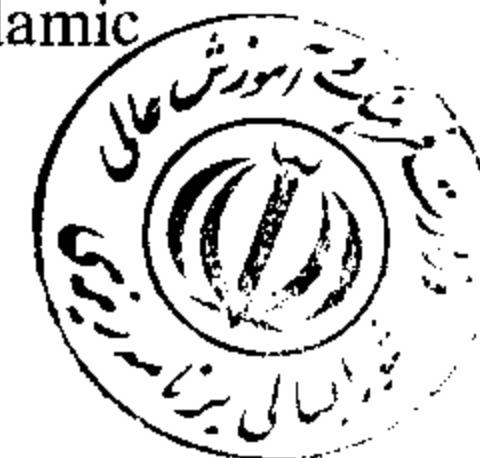

۶- اقتصاد سنجی عمومی

- ۱- اقتصاد سنجی، کامبیز هژبرکیانی، انتشارات جهاد دانشگاهی شهید بهشتی ۱۳۶۸.
- ۲- اقتصاد سنجی عمومی، عباس عرب مازار.
- ۳- روش‌های اقتصاد سنجی ترجمه ابوالقاسم هاشمی، مرکز نشر دانشگاهی
- 4- Kmenta, J., Elements of Econometrics, Macmillan Company, New York, 2nd Edition, 1988.
- 5- Pindyck R., and Rubinfeld, D. L. Econometric Models and Economic Forecasts, Second Edition, 1983.

۷. موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلام

- ۱- تئوری تقاضا و تحلیل اقتصادی اتفاق، ایرج توتو نجیان، مرکز اطلاعات فنی ایران ۱۳۶۳.
- ۲- Choudhry M. A, Contributions to Islamic Economic Theory, a study in social Economics.
- ۳- Chapra, Umer, M., Towards a Just Monetary system, The Islamic Foundation, 1985.
- ۴- Khan, M. s., and Mirakhor A., Theoretical studies in Islamic Banding, Institute for Research and Islamic studies, 1987.

۱۱ و ۱۲. - مبانی فقهی اقتصاد اسلام

منابع این دو درس به پیشنهاد استاد مربوطه و تائید کمیته تحصیلات تکمیلی تعیین می شود.

۱۳. - اقتصاد سنجی نظری

- ۱- Johnston, Econometric Methods, Mc Graw-Hill 3rd Edition 1988.
- ۲- Maddala, G.s. Econometrics, Mc Graw- Hill Latest Edition.
- ۳- Intriligator M.D., Econometric Models, Techniques and applications, prentice Hall, 1978.

۱۴. - اقتصاد سنجی کاربردی

۱- کاربردهایی در اقتصاد سنجی، ترجمه عباس عرب‌مازار، جهاد دانشگاهی دانشگاه شهید بهشتی

- ۲- Wallis, K. F., Topics in Applied Econometrics, 2nd Edition, 1987. Gray Mills Publishing Ltd.
- ۳- Desai, M., Applied Econometrics, Mc Graw-Hill, 1976.

۱۵. - تجارت بین‌الملل

Chacholiades, Miltiades, International Trade Theory and policy, Mc Graw Hill, 1978

۱۶. - مالیه بین‌الملل

Chacholiades, Miltiades, International Monetary Theory and policy, Mc Graw Hill, 1978

۱۷. برنامه ریزی اقتصادی

- 2- Blitzer, c.p., Clark, L., and Taylor Economy wide Models and Development planning. (oxford)
- 3- Adleman and Thorbecke, The Theory and Design of Economic Development John Hophins.
- 4- CheneryH.,etal, studes in Development planning, Harvard U. press.

۱۸. اقتصاد پول

- 1- D., pierce & D. shaw, Monetary Economics, Theories, Evidence & policy, 1974.
- 2- Fisher, Douglas, Monetary Theory and The Demand for Money, 1978.
- 3- Harry G. Johnson Selected Essays in Monetary Economics, 1978.
- 4- Milton Friedman, The optimum Quantity of Money and other Essays, 1969.
- 5- Milton Friedman & A. Schwartz, Monetary Trends in the united states and the U. K., their Relation to Income, prices, and Interest rates: 1867 - 1975, 1982.
- 6- Pesek, B. p. & Saving, T. R.,Money, Wealth and Economic Theory, 1969.
- 7- Keith Cuthbertson, the supply and Demand for Money, 1985.
- 8- patinkin, D., Money, Interest and prices, 1965.
- 9- Horvits, paul and ward, Richard, Monetary policy and the Financial system, 1983.
- 10- Laidler, David, The Demand for Money: Theories & Evidenas, 3rd edition.

۱۹. اقتصاد بخش عمومی (۱)

- 1- BOADWAY, Robin W., Public sector Economics. (Cambrige, Mass: Winthrop Publishers, Inc. 1979).

- 2- BUCHANAN, James M., and FLOWERS, Marilyn R. The public Finances An Introductory Textbook, 5th ed. (Home Wood, III.: Richard D. Irwin, Inc., 1980).
- 3- HAV MAN, Robert H., and MARGOLIS, Julius (eds). public Expenditure and policy Analysis. 2nd ed., (Chicago: Rand McNally college publishin a company, 1977).
- 4- HEAD, John G. public Goods and public Welfare. (Durham, N. C. : Duke University press. 1974).
- 5- HIRSCH, Werner Z. The Economics of state and Local Government. (New York: McGraw-Hill Book Company, 1970).
- 6- LITTLE., Ian M. D. and MIRRLEES, James A. Manual of Industrial project Analysis in Developing Countries Vol. II, Social Cost-Benefit.
- 7- LYDEN, Fremont J., and MILLER, Ernest G. (eds) . Public Budgeting, program planning and Implementation 4th ed.
- 8- MUSGRAVE, Richard A., and MUSGRAVE, peggy . public Finance in Theory and practice. snd. ed. (New York: McGraw-Hill Book Company).
- 9- NISKANEN, William A., bureancracy and Representative Government. (Chicago; Aldine Publishing Company. 1971).
- 10- Wildavsky, Arron B. Budgeting, a Comparative Theory of Budgeting Processes. (Boston, Little, Brown and Compan 1975).
- 11- Atkinson & stiglitz Public Economics, (Lectures on Econ.)

٢٠.- اقتصاد بخش عمومی (٢)

- 1- Atkinson, A. B., and STIGLITZ, Joseph E. Lectures on public Economics. (London: McGraq-Hill Book Company, 1980)
- 2- BIRD, Richard, and OLOMAN, Oliver (eds.) Readings on Taxatior, in Developing countries. 3rd. (Baltimore: Johns Hopkins press 1975).

- 3- Blinder, Alan s., SOLOW, Robert M., et al., the Economics of public Finance. (Washington, D. c.: the Brookings Institution. 1974).
- 4- DUB, John F., Indirect Taxation in Developing Economics (Baltimore: Johus Hopkins press. 1970).
- 5- Due, John F., and FRIEDLANDER, Ann F. Government Finance: Economics of the public Sector Sixth ed. (Homewood. III.: Richard D. Irwin, Inc. 1977).
- 6- HARBERGER, Arnold c. Taxation and Welfare (Boston: Little, Brown, and company. 1974).
- 7- MUSGRAVE, Richard A., and MUSGRVE, Peggy B. publicFinance in Theory and practice 2nd ed., (New york: McGraw0Hill Book Company 1976).
- 8- PECHMAN, Joseph A., and OKNER, Bengamin A. who Bears the tax Burden? (Washington, D. C.: the Brookings instition 1974)
- 9- WANG, N. T. Taxation and Developmant. (New York. Praeger publishers, 1976)

٢١.- اقتصاد منابع طبيعى

- 1- John Hartwick & N. Olewiler, The Economics of Natural Resource Use, Harfer & Row publisher, N. y. 1986.
- 2- Orris Werfindahl & Allen Kneese. Economic Theory of Natural Resources? Charles Merrill publishing, Co., Columbus, Ohio, 1974.
- 3- Joseph Seneca & Michael Taussig. Environmental Economics, prentice Hall Inc., Engl. Wood. NJ. 1979.
- 4- Richard Just, Darrell Hueth & Andrew Schimtz, Applied Welfare Economics & Public policy, Prentice Hall Inc., Engle Wood N. J. 1982.
- 5- R. Lecomber, The Economics of Natural Resources, John Wiley & Sons, N. t. 1979.

۲۲.- اقتصاد نفت و نیرو

۱- کتاب‌ها

- 1- James M. Griffin and Henry B. Steele, Energy Economics and policy, Academic press, Inc. 1986.
- 2- Phillip G. Lebel, Energy Economics and Technology, The Johns Hopkins University Press, 1982.
- 3- Danielsen, The Evolution of OPEC, N. Y. Harcourt Brace, Jovanovich, (N. Y.), 1982.
- 4- Griffin, J. M., Teece, D. J., Opec Behavior and World oil prices, George Allen, 1982.

۲- مقالات

- 1- Griffin, J. M., "OPEC Behavior: A test of Alternative Hypotheses," American Economic Review, vol. 75, No.5, Dec. 1985, pp. 954-963.
- 2- Pindyck, R. s., "Gains to producers from the cartelization of Exhaustible Resources. "The Review of Economics and Statistics, vol. 6, 1976.
- 3- Lowinger, T. C., C. Wihlborg, and E.S. Willman, "OPECin World Financial Markets: oil prices and Interest Rates", Journal of International Money and Finance, Vol. 4, 1985.
- 4- Lodere. c., "A test of the OPEC Cartel Hypothesis ,: 1974-1983", The Journal of Finance, Vol. XI, No 3, July, 1985, pp. 991-1006.
- 5- Razavi, H., "An Economic Model of OPEC Coalition", Southern Economic Journal, Vol. 51, No. 2, oct. 1984 pp. 419-28.
- 6- Danielson, A. L., "The Theory and Measurement of OPEC Stability", Southern Economic Journal, Vol. 47. No, 1, 1980, pp. 51-64.

۲۳.- اقتصاد شهری

- 1- Richardson, H. W, Urban Economics. Dryder, Press, 1978.
- 2- Edel Nathew, and, Jerome Rothenberg; Readings in Urban Economics Macmillan Company, 1972.

- 3- Harvey S. Perloff and Lowdon Wingo, Jr.; Issues in Urban Economics; U.S.A. The John Hopkins Press, 1968.

۲۴.- اقتصاد منطقه‌ای

- 1- Isard, Walter; Introduction to Regional Science; Prentice-Hall 1975.
- 2- Richardson; H. W., Regional Growth Theory; John Wiley and Sons 1973.
- 3- Richardson; H. W., Input-Output and Regional Economics; Redwood press 1972.
- 4- Riedmann, J. and William Alonso, ; Regional Policy: Readings in Theory and Application; The M. I. T. Press, 1975.

۲۵.- اقتصاد تولید

- 1- اقتصاد تولید، تألیف جان، پدال، ترجمه دکتر محمد رضا ارسلان بد، مرکز نشر دانشگاهی

- 2- Production Economics: A Dual Approach to Theory and Applications, ed, M. Fuss and D. Mc Fadden, Amsterdam North Holland. 1978.
- 3- Shephard, R. Theory of Cost and Production Function, Princeton University Press, 1970.

۲۶.- سیاستها کشاورزی

- 1- Rziner Schickele, Agricultural policy, University of Nebraska press. Lincoln 1954.
- 2- Doll, John R., Rhodes, James V., Keat Jerry,, Economics of Agricultural Production, Markets, and Policy, Richard D. Irvin, 1968.

۲۷. ارزیابی اقتصادی طرحها

- ۱- تحلیل اقتصادی طرحهای کشاورزی، تألیف پرایس گی تینگر، ترجمه مجید کوپاهی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۳.
- ۲- روش ارزشیابی ملی پروژه‌ها، علی محمد شریف نیاز، عبدالامیر توکل، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۶۰.
- ۳- ارزشیابی و مدیریت پروژه، انتشارات سازمان کنفرانس اسلامی، ترجمه سید محمد سعید نوری نائینی، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک علمی، ۱۳۶۲.
- 4- Little, I. & J. Mirrless, project Appraisal and planning for Developing Countries, Heinemann Educational Books, London, 1976.
- 5- Mishan, J., Elements of Cost-Benefit Analysis, Unwin University Books. London. 1972.

۲۸. سیر اندیشه‌ها اقتصادی

- 1- Blaugh, M., Economic Theory in Retrospect, 2nd or 3rd ed. Richard D. Irwin.
- 2- I. H. Rima, Development of Economic Analysis, 2nd or 3rd. Edition, Richard D. Irwin.
- 3- Robert B. Ekelund, Jr. & Robert F. Hebert, A History of Economic Theory and Method New York McGraw Hill Book c., 1975.
- 4- Phyllis Deane, The Evolution of Economic Ideas (Cambridge: Cambridge, University Press, 1979).
- 5- Mark, Blaugh, Economic History & History of Economics (Brighton, Sussex: Wheatsheaf Books, Ltd: A member of Harvester Press,, 1986).

۲۹. نظامهای اقتصادی

- 1- Holesovsky, Vaciav, Economic Systems Analysis and Comparisons McGraw-Hill, 1977.
- 2- Wilczynski, J. The Economics of Socialism 4th Edition, 1982.

۳۰- اقتصاد ریاضی

- 1- Kelvin Lan aster, mathematical Economics, Macmillan, 1970.
- 2- .... Sil erberg, The Structure of Economics, McGraw -Hill 1978.

۳۱- پژوهش عملیاتی

- 1- Taha, H. A., Operations Research, 3rd, ed. Macmillan, 1982.
- 2- Lieberman, Introduction to Operations research, 3rd ed., Holden-Dag, 1980.

۳۲- احتمال و استنباط آماری

- ۱- احتمال و استنباط آماری، تأليف هاگ و تنيس، ترجمه عباس عرب مازار، محمد نوفرستي، انتشارات دانشگاه شهيد بهشتى، ۱۳۶۸.
- ۲- احتمال و استنباط آماری، ترجمه غلامحسين همداني، دانشگاه صنعتي شريف.
- ۳- نظرية آمار، ترجمه ابوالقاسم بزرگ نيا، مركز نشر دانشگاهي ۱۳۶۷.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بررسی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره ۲۲/۲۶۴۹

بیوست

حداکثر وحدات در مقاطع مختلف آموزش عالی
(اصوبات جلسات ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹ و ۱۳۷۲/۱۱/۲۲)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگریدهی برنامه‌های آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و الغام شاخمهای بعضی از رشته‌های تحصیلی،
حداکثر وحدات در مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد ماین اصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن اصوبات قبلی لغو می‌گردد.

۱- دوره‌های کاردانی حداکثر ۶۲ و حداقل ۲۲ واحد

۲- دوره‌های کارشناسی حداکثر ۱۳۵ واحد و حداقل ۱۲۵ واحد (برای رشته‌های مختلف فنی و مهندسی
حداکثر ۱۴۵ واحد)

۳- دوره‌های کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۶۵ و حداقل ۲۵ واحد

۴- دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته حداکثر ۲۸ و حداقل ۲۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱ واحد
اختصاص به پاران نامه دارد).

۵- دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته حداکثر ۱۷۲ و حداقل ۱۶۲ واحد

۶- دوره‌های دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداقل ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می‌تواند
اختصاص به رساله داشته باشد).

دراین صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موتّه، اندکایی برنامه‌های مصوب رشته‌های مربوط به خود را بررسی کرده
و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده
فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامه‌های جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از
آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبیل از ۱۳۷۲ نیز می‌توانند وضعیت تحصیلی خود را برای برنامه جدید تطبیق
دهند، دراین صورت تطبیق واحد، دروس با برنامه‌های جدید حسب مورد برگزده شورای آموزشی
گروه پاکه و تجهیزات تکمیلی موسسه ذیر بگذارد.

رأی صاره جلسات ۱۳۷۲/۱۱/۹ - شورای عالی برنامه ریزی درخصوص تقلیل واحدهای در مقاطع
 مختلف تحصیلی صحیح است به هر دو اجراء اجازه نمایند.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

روزنامه: معازن محتشم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معازن محتشم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محتشم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی
+ ۳۰

۲۱۹

تمیز شورای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بیانی

تاریخ ۱۴/۲۵/۱۴۷۴

شماره ۱۱۲/۲۶۶۳

دستور العمل اجرائی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کارشناسی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
صوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۲۲۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروههای برنامه ریزی موظفند حداقل طرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خودرا بازنگری کرده و سقف واحدهای را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند برآمده سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی و موسسه ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:

  - ۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای درسی کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳: آن دسته از دانشجویانی که در شمول بند ۲-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجو، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سهایی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجو آن در سه‌ها قبل "گذرانده است، برآمده همان تعداد واحد گذرانده شده از او پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن درس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سهایی از برنامه قدم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویی که آن درس را نگذرانده‌است الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تعدادی که در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پذیرفته گذراندن کایه درس عمومی (صوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۲۲۲/۴/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

صدر: جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۲۲۲/۱۱/۲۲ در عورد دستور العمل اجرائی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کارشناسی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است
جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چشمی کلیه ایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت و حترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و
معاونت و حترم آموزشی وزارت بهداشت، نرمان و آموزش پزشکی و
رئیس فرم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری اسلامی.

سید محمد کاظم نایب‌النی

دست ای عالی برنامه ریزی